

J. H. Logyán

Poštšina plačana v gotovini.

1929 Št. 12

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Schichtov *Radion* pere vse!

Belo perilo, pisano perilo, svilo, volno in umetno svilo, sploh vse, kar prenese milo in vodo, morete prati s Schichtovim RADIONOM hitro, brez truda in poceni. Ako hočete imeti pa še večjo korist od Schichtovega RADIONA, potem se ravnajte, prosim, vedno po navodilu za uporabo. Ne pozabite nikoli na predpogoj: Schichtov RADION se mora raztopiti vedno v mrzli vodi. Le potem razvija svojo polno pralno moč in sam pere.

SCHICHTOV *RADION*

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Leto VII — V Ljubljani, 1. decembra 1929 — Štev. 12

P. Evstahij:

Praznik Brezmadežne.

*Pozdravljena, Devica, vselej sveta,
edina ti brez madeža spočeta,
največja izmed Evinih hčerá,
Marija, Mati naša in Gospá,
tvoj god je praznik sladke tvoje slave:
za Kristom v raju si najprva ti!
O prejmi danes vdanih src pozdrave!
S teboj se Cerkev božja veseli...*

*Pozdravljena, Devica, vselej čista!
Sprejela čudežno in dala Krista
si Jezusa, Zveličarja svetá,
Kraljica, v Bogu srečnega nebá...
Najlepšo stvar te je Gospod ustvaril,
obdal te s solncem troedini Bog,
zakladov vseh bogastvo ti podaril:
krasote žarke siplješ krog in krog!...*

*Pozdravljena, Devica, živa roža!
Sijajnih zvezdic venec te obkroža...
(Dvanaajst — število — zemlji je skrivnost!)
Oznanja luna tvojo visokost — —
Kakó si lepa, o cvetlično-nežna,
kako vsa blažena, deviški vzor!
„Magnifikat...“ drhliš, na vek hvaležna,
s teboj Bogù prepeva blagi zbor...*

*Pozdravljena, Devica, božja Mati!
Ljubeče siješ nam v kreposti zlati,
ti vabiš nas, ti v srca vlivaš moč,
ko vernike obdaja borbe noč...!
Device čuvaj, déklice, dekleta,
mladeničem izprosi sveti žar!
Kraljica! O, brez madeža spočeta
Gospá, ljubezen našo prejmi v dar!*

Rahela, očakova žena.

(Konec.)

Tu vidimo na dlani globoko rano, ki jo je sekala starodavnost ženski časti. Načelo »izven zakona ni zveličanja« je počasi privedlo do postavnega mnogoženstva, ker so hoteli za vsako ceno omožiti previšne ženske. Tudi lahkota s kupčijo priti do žene, pa naj bo s kupnim novcem ali poročnim darilom, je bila velika skušnjava za bogate moške, da so si usuznjevali žene. Ti časi so bili nravnemu vzoru in zakonski zapovedi evangelija še tako daleč, da se niso niti moške, niti postavodajalci zavedali, da je dvo- ali mnogoženstvo nekaj nenaravnega in nevrednega. Svetopisemski nravni zakon je upošteval tudi v tej točki, da so ljudje nravno slabi, se je vzgojno oziral na vročo kri neodrešene narave in na slab zgled propadlih sosedov, — saj je tudi mimogrede dovoljeval krvno osveto. Božja roka, ki zna tudi na krivih črtah ravno pisati, je vodila človeštvo stopnjema, po krivih potih in ovinkih, absolutno varno do nravne višine evangelija. Izrodki in posledice dvojnega zakona so v svetlih trenutkih odvrčali zdravo pamet od mnogoženstva in vodili do enoženstva, da je to nenaravno stanje prenehalo.

Ravno v Rahelini okolici, podobno kakor v hiši Abrahamovi in Elkanovi, je prišlo do ljubosumskih prizorov, hišnih revolucij in motenja družinske harmonije, kakor da se narava sama upira nenaturnosti zakona z deljenimi srci. Zavedno ali nezavedno se je tudi pri moških uveljavljala tiha volja po enoženstvu s tem, da je bila ena žena vendarle bolj ljubljena, ko druge. Jakob še trenil ni z očesom, ko Rahele in Lije ni smatral za enakovredni. Ko se je pozneje pripravljaj na krvav spopad s svojim bratom, je razdelil karavano v tri vrste; sužnje z njihovimi otroki v prvo vrsto, da padejo pod mečem in vzdržijo prvi napad, Lijo in njene sinove v drugo in Rahelo na najbolj varno mesto v tretjo vrsto. Ta razdelitev je bila smrtna obsodba srca nad mnogoženstvom. One knjige in pesnitve, ki podajajo višek predkrščanske nravnosti, predpostavljajo enoženstvo kot edini vzor. Ko so se nravni pojmi čistili, so šli v ravni liniji do postave o eni ženi v pridigi na gori. Vez med mozaizmom in evangelijem so ognjevitve besede preroka Malahije (2, 11—15): »Juda je grešil in gnusoba se je godila v Izraelu in v Jeruzalemu; ker je oskrnil Juda Gospodovo svetišče, katero on ljubi, in se je zaročil s hčerjo tujega boga. Gospod bo iztrebil moža, kateri kaj takega stori, učenika in učenca iz Jakobovih šotorov, in če tudi dar prinese Gospodu vojsknih trum. In tudi to ste storili: Pokrivali ste Gospodov oltar s solzami in z jokom tako, da se nič več ne ozrem na daritev, in nič več ne vzamem z vaše roke v potolaženje. In pravite: Zakaj ne? Ker je bil Gospod za pričo med teboj in ženo tvoje mladosti, katero si ti zavrgel; in ta je tovarišica in žena tvoje zaveze. Ali je ni Edini ustvaril in ni li ostanek njegovega duha? In česa Edini išče, če ne semena božjega? Varujte tedaj svojega duha, in nikdar ne zaničuj žene svoje mladosti.« S tem je bila zavarovana ženska čast po roki Najvišjega.

Morda se bo kak farizej današnjih dni pohujševal nad mnogoženstvom svetopisemskih mož; pomisli pa naj, da niso današnje razproke in poroke in obroke nič drugega kakor mnogoženstvo.

5. **Rahela-mati.** Dolga leta Rahela ni mogla uživati veselja materinstva. Po verskem naziranju predkrščanskega časa so pobožne žene to tem težje občutile, ker so veljali otroci kot nekako poroštvo, da bodo deležne Odrešenikovega blagoslova. Verni starši so se preselili k svojim očetom v upanju, da bodo njihovi otroci in otrok otroci, ki jih bo pozneje Emanuel sam osebno blagoslovil, vodili ta blagoslov po krvni zvezi svojim staršem v grob, ženi brez otrok pa je bila ta zveza prekinjena. Rahela, brez otrok, se je zdelala sama sebi in možu napram Liji kakor od Boga pozabljena in zavržena in v svoji globoki bridkosti se je poslužila zadnjega obupnega sredstva, ki je po postavi taki ženi ostal: Posinovila je oba sina svoje sužnje, ni pa prenehala na tihem moliti za materinski blagoslov, dokler se je ni Gospod spomnil in ji dal sina Jožela, ki naj bi bil pozneje središče svetopisemske zgodovine.

Družinsko pravo svetopisemske starodavnosti ostane v marsičem današnjemu pravnemu čutu uganka. Nekaj teh ugank, med tem ravnokar omenjeno adopcijsko pravico, so rešile vsaj deloma izkapanine v Mezopotamiji. Ob novem letu 1902 so izkopali na razvalinah mesta Suze kamenit steber, na katerem je s klinopisi uklesanih 282 paragrafov državnega zakonika babilonskega kralja Hamurabija, Abrahamovega vrstnika, iz leta 2250 pred Kr. V tem kamenitem, štirinsočetnem zakoniku je predviden tudi slučaj, da sme žena brez otrok adoptirati otroke svoje sužnje. Raheleina zgodovina pa se odigrava v Mezopotamiji, v pravnem območju Hamurabijeve postave in tako je jasno, da je mogla Rahela pravnoveljavno adoptirati otroke svoje sužnje in da se je udomačilo babilonsko pravno naziranje kot dediščina očakov tudi med izraelskim narodom in celo v Mozesovi postavi. Zlata skrinjka zaveze ni bila zato prav nobeno malikovavsko delo, če je bila okrašena z egiptovskim zlatom in cerkev »Maria degli Angeli« v Rimu ni zato prav noben poganski tempel, če je sezidana deloma iz kamna in stebrov rimskih toplic. Raheline družinske razmere se ne morejo in nočejo prav nič potegovati kot vzvišen zgled

po srcu evangelija. Triumf božjega vzgojeslovja v vodstvu naroda žari tem jasneje, če kljub mnogim zemeljskim sencam vendar nazadnje prodre luč iz neba.

6. Rahela na poti v sveto deželo. Po štirinajstletnem hlapčevanju je kazal Jakob vedno jasneje, da ga ni volja ostati v Haranu, ampak da hoče iti s svojo družino domov v Kanaan. Tujina mu ni mogla postati domovina. Pred odhodom je moralo seveda priti do službenega obračuna in tu se je Laban še enkrat razgalil v svoji nenasitni lakomnosti in skoposti (30, 25 nsl.). Na drugi strani pa Jakob kot pravi Jakob niti zdaleka ni mislil na to, da bi se odpovedal deležu na skupičku in službi. Ker je Jakob videl, da »Bog ni pripustil Labanu, da bi mu škodoval«, posebno pri ovčjih čredah in ko je svoje ovce na varno spravil, je prišlo še enkrat do bridkega spora med obema; v ta spor sta potegnila tudi obe Jakobovi ženi. Kakšen boj je moral divjati v Rahelini duši, ko je morala biti pri tem kregu kot hči in žena. Nazadnje pa se je Jakob kar lepo na tihem odpravil na pot, v noči in megli, in otresel prah Labanovih pašnikov s svojih nog. Ko je pozneje Laban dohitel bežečo karavano, je doživela Rahela še en spor, naposled so se pa le poravnali in poslovlili v miru.

En dogodek pri tej priliki osvetli kakor blisk Rahelin značaj in verske razmere med vzhodnimi šotori očakov. Rahela je zrastle v verni družini in je tudi v prostem pastirskem življenju ohranila vero domače hiše. Kakor je njen oče povsod slisal glas božji, je tudi ona pri vseh dogodkih videla prst božji. Da je Labanova hiša verovala v enega Boga, jasno vidimo, ko sta Laban in Jakob naredila pogodbo za slovo (31, 44—45). Tej veri v enega Boga je bilo kajpada primešanega precej praznoverja; na skrivnem prostoru v šotorovem kotu so imeli tudi maliki svoj oltarček. Rahela je brez očitove in moževe vednosti na skrivaj zavila te malike med drugo robo, z neumnim in praznovernim namenom, da jih bo imela na potovanju kot amulete, v novi domovini pa kot varuhe domačega ognjišča. Kot prava hči svojega očeta je bila breznačajna dovolj, da se je z lažjo in prevaro poslovlila od očeta. Posrečilo se ji je vtihotapiti za ceno laži te malike praznoverja na sveta kanaanska tla. V novi domovini pa so se pod očiščevalnim vplivom moževim in okolice počasi čistili tudi verski nazori Rahelini. V vidno znamenje, da se je res otresla vsega praznoverja, je zakopala tuje bogove pod terebinto za mestom Sihem. S tem je šele hči puščave javno izpovedala vero svojega moža in duhovno dobila državljanstvo v sveti deželi.

7. Še nekaj o hišnih pravicah žene. Staro pravno načelo, ki je na podlagi skupnega zakona uvrstilo ženo med hišni inventar kakor vsak drug imetek, bi posledno pokopalo ves hišni ugled gospodinje. To bi bil bolj žalosten pogreb kakor pogreb tujih bogov pod sihemsko terebinto. Resnično življenje pa je, gotovo pod vplivom dobrih mater, premagalo to stališče in pripravilo pot, da so višje in nravno cenili žensko in materino čast. Pregovor — »hiša in bogastvo se od staršev dobi, umna žena pa samo od Boga« (Preg. 19, 14) — je postavil gospodinjo v nasprotje s hišnim premoženjem in zajamčil »daru od Gospoda« spoštovanje, ki ga zahteva vera. Besede Jakobove Rahelinemu sinu »se ti bomo mar jaz in tvoja mati priklanjali na zemlji?« določajo isto pravico do otrokovega spoštovanja materi kakor očetu. Navedli bi lahko na ducate svetopisemskih izrekov, ki govorijo o pravicah in dolžnostih staršev in ki stavijo očeta in mater na isto sotpnjo. Kralj David je rekel osemdesetletnemu Berzelaju: »Pojdi z menoj, da počivaš brez skrbi v Jeruzalemu!« Berzelaj pa pravi: »... prosim, naj se vrnem jaz, tvoj hlapec, in umrjem v svojem mestu, in bom pokopan zraven groba svojega očeta, svoje matere.« Taki-le izreki dokazujejo dovolj, da je bilo judovsko družinsko življenje drugačno kakor babilonsko pravo, ki je ženo uvrščevalo med kapital. Ta ženska pravica je izražena v hieroglifih v poročilu o ustvarjenju Eve; Eva je ustvarjena iz moževe strani, ker naj ima svoj prostor kot življenska družica ob njegovi strani, ne pa kot sužnja pri njegovih nogah.

Najkrajše izrazimo pravni položaj svetopisemske žene tako-le: Evine hčere Adamovim sinovom niso bile enakopravne, niso pa bile brezpravne. Niso imele državljanskih pravic, imele pa so človeške pravice, ne gospodovalnih pravic, pač pa hišne pravice. Ni vladalo v hiši tako veselje, ko se je prisolžila deklica na svet, kakor kadar je prikrical deček, ampak veselje je bilo le. V posameznih slučajih je bil ugled gospodinje večji ali manjši, kakor je bila njena osebnost večja ali manjša in kakor se je udeleževala v raznih panogah gospodinjstva. Splošno pa so bile ženske pravice na taki višini, katero moramo meriti pač po pravnih razmerah orientalske starodavnosti, ne pa po modernem družabnem redu. Izvensvetopisemski vzhod, pravi pekel ženskega brezpravja, pa je na drugi strani — vsaj v seacah piramid — do nenaturnosti pretiraval ženske pravice. Niso od začetka verjeli, kar piše zgodovinar Diodor, da mora namreč mož obljubiti ženi brezpogojno pokorščino. So pa izkopali v zadnjem času dva papira iz 3. in 5. stoletja pred Kristusom, ki potrjujeta Diodorjevo poročilo. Na enem teh papirov iz časov Aleksandra Velikega je napisano uradno »čezdajansko« pismo, kjer je podpisanih 16 prič in kjer žena kakor kak narednik narekuje pismo: »Daš mi pet desetink srebra, pravam pet desetink srebra, za poročno darilo. Če pa te, moža, odslovim, ker te sovražim in drugega moža bolj ljubim kakor

tebe, tedaj ti dam dve in pol desetinke srebra, pravim dve in pol desetinke srebra. Prepustim eno tretjino od vsega, kar sem s teboj pridobila, kolikor časa sem bila s teboj poročena.« Ženska emancipacija ni začela segati po vladarskem žezlu šele po francoski revoluciji, kaj?

Da je smatral svetopisemski nazor zakon za nekaj nravno višjega, je pripomogla vodilna misel sv. pisma: Zveza med možem in ženo je medla podoba najvišje in najsvetejše zveze med Bogom-Odrešenikom in njegovim kraljestvom na zemlji. Od Ozeja, preroka 8. stoletja pred Kr., pa do klasičnega izreka te misli v pismu do Efežanov (5, 32), da je zakon velika skrivnost v Kristusu in Cerkvi, obvladuje to pojmovanje pesniško in preroško literaturo. Preroki pridejo včasih kar v sredi na to misel, posebno ko bičajo malikovalstvo kot nezvestobo napram Bogu; narod je moral biti torej prežet od te misli. Morda so postale neomejene pravice napram ženi in lahkota ženo odsloviti, ravno zato postavne, ker so se ozirale na absolutne pravice Boga napram izvoljenemu ljudstvu.

V živih barvah izraža to misel »Visoka p esem«. »Visoka pesem« ni zbirka posvetnih ženitovanjskih pesmi. Temeljna misel tej knjigi mora biti že zato kaka verska misel, ker bi jo Cerkev ne vzela v regale svetopisemskih knjig. Ta temeljna misel je: božja občina je božja nevesta. Če vzamemo pesem površno, slika v sočnih barvah zunanje odličnosti žene in lepoto zemlje, da, včasih kar grobo po domače; če jo pa motrimo s svetopisemskimi očmi, opeva ravno ta pesem bolj etične kakor estetične vrline žene in bolj lepoto nebeškega kraljestva kakor zemeljsko uživanje. Vsekakor mora taka vodilna misel v literaturi služiti višji upravni ideji o zakonu in ženski pravici.

8. Ra h e l a po smrti. Iz Rahelinega življenja v novi domovini je zapisa o sv. pismo samo dvoje dejstev: pogreb njenih malikov in njen lasten pogreb. Umrla je na poti v Betlehem kot mučenica materinskega poklica, ko je žrtvovala svoje lastno življenje za življenje drugega sina Benjamina (I. Mojz. 35, 16—20). Benoni ali »sin moje bolečine« ga je imenovala z umirajočimi ustnicami. Njen mož je postavil na grob spomenik, ki ga še dandanes kažejo romarjem pol ure severno od Betlehema ob cesti v Jeruzalem. Tak spomenik na grobu žene mora biti že nekaj posebnega, ker sv. pismo to dejstvo izrečno omenja.

Rahelin spomin je živel v narodu kot ene najbolj domačih žen v svetopisemski zgodovini. Z njenim imenom je bil blagoslovljen v istem Betlehemu zakon med Ruto in Boozom. Kot mater »sinu moje bolečine« so jo žene častile kakor »mater doloroso« v času očakov, in njen grob je bil svetišče trpeče materinske ljubezni.

Ko so leta 586 pred Kr. sovražniki razdrli Jakobove šotore, in Izraelovi otroci odšli v babilonsko sužnost, se je zdelo pevcu »Žalostnih pesmi« kakor da bi slišal glasno plakanje iz groba matere Rahele: Na visokem se je zaslišal glas plakanja, žalovanja in joka Rahelinega, ki objokuje svoje otroke in se ne da potolažiti zavoljo njih, ker jih ni več (Jer. 31,15). In ko je Herod moril po Betlehemu nedolžne otročiče in se je razlegal smrtni klic »sinov moje bolečine« in žalostnih mater, je tudi ona plakala v svojem grobu pri Betlehemu z osirotelimi materami (Mt. 2, 17—18). Tako je delila Rahele iz svojega groba bolečine z narodom in posebno bolečine mater, kakor da bi grob pač zapiral njene kosti, ne pa skrbi matere za »otroke bolečin«. Je to krasno izpričevalo sv. pisma, da je socialno udejstvovanje »močne žene« v sreči in nesreči narodovi močnejše kakor smrt in grob. Angielska glorijsa ob zibelji v Betlehemu je odmevala tudi v Rahelinem grobu, in ko je šel pozneje Emanuel mimo njenega groba po cesti iz Betlehema v Jeruzalem, in je pala njegova senca na njen spomenik, je bilo, kakor da bi poskakovale Raheline kosti in pozdravile »hrepenenje gričev« iz časa očakov. Pa je pozdravila pokojno tudi Emanuelova senca in ji povedala: »Tudi ti nisi daleč od božjega kraljestva.«

Pavla M.:

Mir.

Za mir tvoje duše je merodajen tvoj »jaz«.

Vsako nemirno iskanje in trepetanje znači, da smo daleč od Boga.

Mir ni brezdelen počitek; je zavest, da nam stoji v bojih in potrebah ob strani kralj — Bog.

Ne dovoli ljudem, da bi oropali miru tvoje srce.

Ne čuvaj miru samo v svoji duši, razširi ga med svoje brate in sestre.

Ako nekdo v tvoji navzočnosti kali mir, ga skušaj zopet vzpostaviti s tem, da pomiriš prepirljivce.

Ljudje potrebujejo mir. Ne bodo ga našli, dokler ga iščejo v zunanjem svetu; kajti mir se rodi le v miroljubnih dušah.

Betlehemeski pastirji.

*Joj, kakšno čudo se godi:
v prelepem sijaju nebo žari...
Na pašniku, kraj Betlehema drhté
pastirji, kot v vetru drevo, in strmé:
Glej, angele na višavah zbrane, —
čuj, glase srebrne, lepo ubrane:
Mir bodi na zemlji vsem ljudem, —
o, pojdite Ljubezni v objem!*

*Joj, kašno čudo se godi —
o, kam se pastirjem tako mudi? —
Tja v Betlehem jih žene srcé,
tam v hlevu nekje
Dete steza roké — — —
Dete božje v jasticah leži, —
zbor pastirjev k njemu hiti.
Zdajci — našli so Ga — že klečijo pred Njim...
Ko se obhaja sveti čas,
ko se obnavlja blage skrivnosti spomin,
z njimi ga molim jaz
verno iz srca globin.*

Lojze Golobič:

Olgica.

12. Večer na tnalu.

(Konec.)

Še danes mi je skrivnost ona jesen.

Zolta jabolka so čepela na koncih vej, vrh pa je bil oblečen v cvetje...

Pa kdo bi videl čudež! Tiste dni so vozili deco v grobove...

Lastovice so obletavale staro lipo. Težko jim je bilo pri srcu, ko so jemale slovo. Pa glej, videle so vrt in niso šle.

»Cvetje se vrača,« so zažuborele in vnovič sedle nad vrata.

Tistikrat je Olgica stopila na vrt.

Izmučene oči ji iščejo nekam v sive dalje. Tja, kjer je konec sveta. S postelje človek vstane kot otrok. Korak mu kleca, bledost se zajé v lice; nič svetlobe ni v srcu. O, ne bi šlo telo iz sobe. Ali duša, ta nasilni ptič, je silila skozi okno... Pa ta polni zrak, čist kot voda, se je vtapljal v lica, da so zacvela kot jablan. Sveže so pljuča rasla.

Oči ji mladostno ožive:

»Zdaj šele vidim prirodo. Do danes so bile moje oči mrtve. Zdaj, ko čutim, da se je nebo primaknilo čisto k zemlji... Srce mi je bilo prazno kot jama, dokler sem blodila po svetu. Zdaj mi je Bog v njem. In Števo... In nič več ne more vanj.«

Pod cvetočimi jablanami stoji. In tako ji je, da bi od sladkosti jokala. Preveč je sreče, njeno srce je molče ne prenese.

Tuja roka ji zasenči oči.

»Kdo sem?«

»Moj fant.«

»Več.«

»Moj dragi.«

»Še več.«

»Moj ženin?«

»In sladka moja nevesta.«

Števo odmakne roko z njenega čela.

»V sobi te iščem, ti pa med vrtovi kakor princeza. Vidiš, da te neče grob.«

»Tesno mi je v sobi. Štiri ozke stene; in strop čisto nad glavo. Pa sem šla ven, da se mi srce ne zaduši... Glej, te jablane! Sneg bi jih moral pokriti, pa jih je cvetje.«

»To za tvojo svatbo, Olgica.«

Močno dostavlja:

»Prišel sem po te. Vrata so od jutra odprta. Vse čaka tebe. Predali v kašči, ej, zabrodiš vanje z roko in samo suho zlato ti lije med prsti. Težke kadi, z zeljem zalite, sodi belega vina, rdeče gnjati pod stropom... Samo pridi, da ti mati ključ in ognjišče predā.«

Beseda mu se utrga kot nit.

Olgica nežno vanj gleda in molči.

Kraj plota spe kaplan Tone. Z belim robcem si briše lice.

»E prijatelja, kdaj prideta v župnišče?«

»Še danes, gospod Tone.«

»To je prav. Kaj bi slepe miši lovila! Pa Bog daj srečo!«

»Hvala, gospod Tone!«

Za kaščo je utonil. Za njim so se vlažile oči.

»Tonček!«

»Božji človek!«

Takrat se okrene Števo k Olgici:

»Grevā?«

»Da, Števo.«

»In potem?«

»Bom do groba tvoja žena.«

»In jaz do groba tvoj mož...«

* * *

Deset let...

Kakor da so jih v eni noči v grob zgnetli in s težkim kamnom pokrili...

Poletni večer se je razlezel pod slivami in med kladami na tnalu. Gost kot grmje. Vanj včasih prečudno svetlo zažari: od Smuka se potegne goreča vrv in žar se razlije čez ves temen oblak. Od vzhoda pa zvezde vonjivo cveto. Livada brez konca in kraja. Glej, ena je podrsnila in se osula kot roža. In še ena se je utrnila... Zvezde dežujejo in skrivne luči se dramijo z osamelih griv in tavajo čez večerne poljane. Duše iščejo pokoja... Ptiči so legli spat, le murni strizejo in žabe iz mlak svatovsko pesem pojo.

Na klopi pred hišo sedita mož in žena; tesno drug ob drugem in za roke se držita, kakor da sta se včeraj našla. Mar se bojita, da bi kdo med njiju stopil in ju ločil? E, ljubezen. Ta ne bo umrla, ker je božja. Na tnalu grade otroci kaščo iz tresk in nič jih ni strah.

S polja sta se vrnila, večerjala in zdaj uživata večer. Tiho se skloni Števo do nje.

»Žulje si dobila pri meni, Olgica, in brazde v dlani...«

»Pa tebe, moj dobri mož, in te-le na tnalu,« mu toplo vrne.

»E, Olgica! Bog je v naši hiši: blagoslov se trosi vsako noč na grunt kakor pšenica. Skozi krov se toči v hleve, v kaščo, v uljnjak, odkar si pri nas.«

»To ni od mene, Števo; molitev teh je, ki na večer kleče in molijo kakor angelci.«

»O žena,« objame Števo v prečudni sreči Olgico, »zdaj doumeš ta božji dar? Saj so kri iz tvoje krvi... Kaj čutiš, koliko laglje koplješ in seješ, koliko laglje molčiš, ko te zvečer križi bole... Glej, motiko bi odložila, da

se ti otrpli prsti razgibljejo, pa čuješ od vrta presladek klic: Mamica, oj mamica! ... In troje jih zleti v tvoje naročje ... Kaj ti ne vzvalovi nova kri? Motika seka, lomi; še kamen bi preklala. Z zemljo rasteš, da ne čuješ, ko se zamaje večerni zvon ... Za koga? Za te-le koštrunčke ...»

»Za angelce. Kaj sem vedela, ko matere nisem poznala! Srce mi je bilo mrtvo. Zdaj mi vsako vlakence v prsih živi: Marko, Jelica, Tine ... In glej, to življenje ni več moje, teh-le je. Midva greva proti groblju, ti-le na svetle vrtove. In vsaka kaplja znoja na njivi mi je sladka in vsaka prečuta noč. In vsaka skrb. Naj venem, da se ti razcvetajo!«

»Žena, ti sveta žena! Ena je najina ljubezen, eno delo, ena molitev ...»
Še tesneje se privije k njej, ki je tako njegova, da bi očeta in mater in grunt pustil in šel za njo na kraj sveta.

Olgica se zamisli v prvo semiško leto.

»Tako ko bodo odrasli, bodo šli z menoj tja, kjer sem tebe našla. Še v zadnji uri bo živel pred mano oni materinski večer.«

»Da, mnoge je razgibal: Ankica je v misijonih, Jela umiva solze sirotam, črnošolec se je vrnil ... In Olgica?« draži Števo.

»Olgica je mislila z Jelo, pa je prišel kraljevič mlad in lep ...»

»In jo ugrabil.«

»In ji dal ognjišče in spokojnost ...»

Umolkmeta. Obraza jima sanjata v nebo, tja na Smuk, kjer se v dolgi žareči črti odpirajo vrata.

Dva otroka, roke v rokah. In ne rečeta nobene besede več.

»Marko, zakaj Bogec nikdar k nam ne pride? Vsak večer molim; na glas, pa nič ne sliši ...»

Jelica zvedavo čaka z Markovih oči.

»Le enkrat na leto pride na svet. Drugače stanuje tam gor.«

»Kdaj pride?«

»Na božič.«

»Pa ga ni bilo lani!«

Široko se postavi pred njo Tine.

»Kaj bi hodil! Ti, Jelica, na cunji klečiš. Misliš, da ne vidi Bogec?«

Težka vest ji zlomi glavico.

Vsi trije molče.

»Pa ga ne bo več?« se ji plaho splazi beseda iz ust.

»Nič več,« odreže Tine.

»Prišel bo,« tolaži Marko sestro, ki je vsa v solzah. »Samo na kamnu kleči in vsak večer moli: Bogec, pridi na božič! Rada te imam kakor mamico in ateja ... Pa cunjo proč!«

Skozi solzice ji sije smeh kakor topla lučka.

»Mamica,« predrami ona dva iz sladke misli, »mamica, molila bi.«

»Moli, dete!«

Na trd kamen poklekne. V to se razlije zvon z groblja.

»Molimo vsi!«

Večer pobožno umolkne, da ne moti srečnih ljudi na klopi pred hišo. Razločno moli Jelica:

»Bogec, rada te imam kakor mamico in ateja ...»

V vsako hišo Možorjeve knjige!

Ob jaslicah.

I.

*Ob jaslicah v cerkvi,
glej, deca stoji,
v veselju nedolžne
žarijo oči...*

*Prikrita zemljanom
modrost je otrok.
Ponižnim odkriva
skrivnostni se Bog! — — —*

II.

*Dete moliš, čuvaj, Mati,
moliš, božjo skrito Moč!
O da hotel svet priznati
Njega bi to sveto noč!*

*Njega, ki je Bog — Beseda,
Kralj nebeških visočin,
Njega, ki v Njem Oče gleda
Svoj Odsev, Modrost globin!*

III.

*Ježuška mi daj, Premila,
Mati božja blažena,
duša bo svoj cvet razvila
in živela za Boga!*

Marja:

Pred praznikom Brezmadežne.

Goste snežinke so padale, plesale in se lovile v zraku. Bilo jih je toliko, da so bili kmalu vsi vrtovi, travniki, polja in gozdovi pokriti z belim, bleščočim snegom.

Vedno gosteje so padale snežinke. Globoka tišina je ležala nad trudno, zimsko krajino.

Ob veliki, zakurjeni, kmetiški peči je sedela mlada Zora. Mehka toplota se je igrala z njenimi temnimi, kodrastimi lasmi in jo božala po bledih licih, na katerih se je od časa do časa prikazala lahna rdečica. Beli, koščeni roki sta trudni ležali v naročju in oklepali majhno sliko pokojne matere.

Sama, čisto sama. Vsi so odšli z doma. Oče je imel opravka pri županu, brat se je peljal v mesto po zdravila za Zoro, stara, zvesta Mica pa je bila pri sosedovih. Samo enakomerno tiktakanje stenske ure je motilo tišino in merilo tudi Zorin čas.

Sanjavo je zrla Zora v belo, zimsko pokrajino. Snežinke so plesale, se lovile —

Mrzlično je spreletelo Zoro — sedaj pokrivajo prvič gomilo moje zlate mamice. Pred tremi meseci je še hodila, je še skrbno pogledovala blede hčerko, se tresla za njeno življenje, danes pa je ni več, danes spi tam zunaj na vaškem pokopališču in mrzle, ledene snežinke ji bodo pokrile grob. »Mati!« ... je zaihtelo, zaplakalo v Zorinem srcu. »Mati!« ... je bolešno zaječalo iz vseh kotov. »Mati, zakaj, zakaj si zapustila svojo Zoro?!«

Težko je udarila ura v cerkvenem stolpu. Bilo je štiri. Zagibal se je v linah veliki zvon in zapel glasno in slovesno: jutri je Gospodov dan!

Praznik bo jutri, god Brezmadežne, se je domislila Zora. Zora, in ti doma?! Ne moreš v cerkev k svojim tovarišicam, ki venčajo sedajle kip svoje nebeške Mamice, ne moreš popevati hvalnice Njej, ki si ji vedno tako rada pela na koru, ne pojdeš jutri s svojimi sestricami k mizi Gospodovi, ne boš se z njimi radovala ob vznožju Materinem! Zora, ti pa sama, zapuščena in to še tako mlada!

Težka, vroča solza je kanila iz Zorinih temnih oči preko vročičnih, suhih lic na beli roki. Glavica se je sklonila in orosile so solze sliko rajne matere.

Zazdelo se je Zori, kakor da jo zre zopet dvoje blagih, ljubečih oči, a tako otožno in proseče, kakor bi hotele reči:

»Zora, ne jokaj, saj nisi sama; pustila sem ti ljubeče srce, ki te bolj ljubi, kot sem te mogla jaz. Poglej Marijo!«

Ozrla se je v kot, kjer je bil oltar Marijin. Tam je stal kip nebeške Gospe, visok in vitek, čisto bel, sredi belega cvetja in zelenja. Pred tem kipom ji je mamica prvič sklepala ročici k molitvi, pred njim je molila vsako jutro jutranjo molitev, preden je šla v šolo; tu ji je mati govorila o boljši, nebeški Materi.

Zazdelo se je Zori, kakor da je še majhna deklica, začutila je, kakor bi jo nekdo nalahno dvignil, pokleknila je pred Brezmadežno.

Marijin kip je pred njeno dušo rasel, se oživiljal — njeno oko je zrlo samo nebeško Gospo, vso belo, vso čisto, vso sveto in njene ustnice so šepetale:

»Marija, daj da bodo tako bele, tako lepe tudi moje misli, tako čiste moje besede, tako sveta tudi moja dejanja. Daj, da bo moje srce belo kakor sneg, ki danes pada, da bo posuto z belimi nageljni, da bo pripravljeno za zadnji prihod Gospodov.«

Tako je prosila Zora, prosila za se, za sestrice, ki so med tem časom veselo prepevale in krasile Marijino podobo, prosila za očeta, za brata, za vse, ki so potrebni, in opravljala s tem zadnje svoje delo ljubezni, ki ga ji je odločil Bog še v tem življenju.

Molila je Zora, zvonovi so peli, snežinke so padale...

Le glasite se, le pojte zvonovi, le padajte bele snežinke in povejte slehernemu, da morajo biti duše bele, bele kakor sneg, ki leži na zemlji, saj jutri je praznik Brezmadežne!

Zora ga bo praznovala že v nebesih pri svoji in nebeški Materi...

Anton Boštele:

Lenčka.

Dan je bil hladen in moker, blatne luže so stale v ilovnatih kotanjah. S sklonjeno glavo in strto mislijo sem šel med grobove...

Pozdravljena, sestra — neznanka, kako ti je v grobu?

Hvala za misel, neznan! mrtvi moj brat! Samo mrtvi obiskujejo mrtve. Živi bežijo. Pozabil me je moj ljubi in domači so dali za maše.

Samevam.

Le včasih se oglasijo nad mano koraki pogrebcev in solze dolžnosti orosijo zarasle grobove.

Samevam.

Le črvi mi vrtajo v rakev in spolzka trohnoba pronica v moje ubogo telo.

Samevam.

Blatna ilovica mi moje nekdanje tako žejne ustne poljublja in težke grude prsti stiskajo moje nekdanje tako vroče srce. Strt je alabaster dehteče polti in v noč je omahnil hrepeneči objem mojih rok.

Molčim.

Samo moja misel gre nad dolino kot senca oblaka, ki tone v večer.

Vse je ničevo.

On — nekoč sem mislila, da mu bom kraljica na prestolu srca — si je druge ustne izbral, se je v drugih črnih očeh izgubil, bolj vročih, bolj strastnih, bolj slepih. Samo sebe je ljubil, samo sebe še išče, pa ne ve, da je slep in ne vidi, da bo že jutri odšel za menoj na nepovratno pot.

Molčim. Ne sovražim. Sovražijo samo živi. Zato so nesrečni. Boli jih resnica in boli jih prevara — zato ker nimajo ljubezni.

Trpiš tudi ti? Zamisli se v zemljo! V njej boš našel svoj mir ter odgovor na vso puhlo modrost in bolni nemir razdvojenega srca...

S sklonjeno glavo in težko mislijo sem se vračal z grobov.

Ah, ne! Preveč so žejne moje ustne! Tako visoko se je pognalo hrepenenje srca, da ne najdem v ubranost grobov.

Zakaj me mučiš, moj Bog?

Anton Boštele:

Marija v Brezju.

*Marija v Brezju, tih kotiček
sredi gozdov in poljan.
Marija v Brezju — kakor pesem
v majski dan.*

*Hišice in njive kot na božji dlani
in zvonik v nebo,
kazalec, da ne smemo se zgubiti
le v zemljó.*

*Line na strani vse štiri,
v linah zvon
poje pesem o Mariji v Brezju,
kliče pred njen tron.*

Vigredin teden od 8. do 15. decembra

ima namen, da pomnožimo število naročnic
na še enkrat toliko

Kakšno nalogo

ima vsaka Vigrednica v Vigredinem tednu?

Skrbeti za to:

da pride Vigred v vsako hišo,
da pridobi vsaka Vigrednica vsaj eno novo
naročnico

*Čim več naročnic, tem boljši bo list!
Na delo za edini ženski list!*

Želje na sveti večer.

*Kje našel bi slame,
zadosti mehke
za drobčkane Tvoje
otroške rokē?
Doiguješ jih, pókoj
deliš nam nocoj,
ki prišel je v srca
nemirna s Teboj.*

*Kako bi Ti zglavoje
zraonal in zrahljal,
da glavici nežni
mehkó bi postlal?
Da glavica ne bi
čutila ostrin,
da ne bi trpela
že zdaj bolečin!*

*Ah, jaslice zlate
napravil bi zate,
za zlato ljubáv,
ki v raju vzplamtela,
s Teboj je hotela
do zemskih nižav.
Pa nimam zlatá,
in kdo mi ga dá?
Ah, v srcih je zima,
in zemlja ga nima
vesoljna nikjer
za sveti večer!*

Snežniška:

V tihi, sveti noči.

Oj, kako sem ljubila svete božične noči. Vsa leta, vsa moja mlada leta sem jih pričakovala z otroškim veseljem, vsako leto z novim hrepenenjem. Saj je bilo toliko lepote, toliko svete poezije v vsakem svetem večeru, v vsaki blaženi noči.

Kako silno sem ljubila ono svetonočno zvonjenje in beli sneg na tihih poljanah in one skrivnostne lučce, ki so vstajale tam na barjanskem polju in se pomikale proti beli cerkvi, kjer domuje Mati Pomočnica.

Ljubezen in mir in blaženost sem uživala v svetih božičnih večerih moje mladosti.

Danes ne hrepenim več po božičnih dneh, sedaj se bojim vsakega svetega večera — blaženstvo prelepe svete noči je umrlo za me.

Od tedaj, ko sem čula na sveti večer ob mrtvaški postelji moje majke, od tedaj, ko se mi je v sveti noči duša trgala ob krsti mojega očeta, od tedaj ni za me več svetega večera, ni več svete noči. To je za moje srce večer smrti, večer poslavljanja od mrtvih, od onih, ki so mi ustvarili toliko lepote v božičnih dneh.

»Sveta noč, blažena noč« so peli otroci v sosednji hiši. Njih otroški glasovi so prihajali v sobo, odeto v črnino, napolnjeno s cvetjem in razsvetljeno s svečami.

Joj, kako so mi ti glasovi trgali srce, rezali dušo, ko sem slonela ob bledem, dragem mrtvem obrazu v črni krsti. Mlada sem bila, komaj sem dobro vstopila v življenje in že mi je zasekalo globoko rano, ki se ne zaceli.

In čez nekaj let so zopet peli v sveti, blaženi noči — jaz pa sem klečala ob drugi krsti in sem vedela v duši, da je umrlo zame ono prelepo otroško koprnenje po vseh božičnih radostih, po vseh tihih lepotah svete noči.

Tedaj, ko se na sveti večer utrinjajo svetle lučke na nebu, tedaj, ko se glasi v daljavi božično zvonjenje in so domovi polni sreče in tihe božične radosti — tedaj hodim ob tih gomili in prižigam na grobu bele sveče.

In v duši ni toplote svetega večera — ni svetonočnega miru.

Dekle z zagonetkami v očeh.

(Konec.)

XII.

Župnik Primožič se je odločil za misijon v župniji sv. Janeza. Odkar mu je stala nova cerkev, je pričakoval, da bo tudi misijon prinesel novih sadov. Misijonar bo seveda gospod Vinko, čas: prihodnji advent. Tako bo dovolj časa za dobro pripravo.

Po dolgem času je torej prišel gospod Vinko zopet kar za dva tedna k Sv. Janezu.

Četrty dan misijona je bil župnik klican k bolniku. Hitro po maši je odšel in dolgo se ni vrnil. Pomenljivo in utrujeno je pogledal misijonarja.

»Po obedu pojdeš z menoj. Čaka te prečudno iznenadenje.«

Misijonar se je vznemiril, toda župnik je ostal neizpros. Z nobeno besedo se ni hotel izdati.

Odpeljal ga je in obstala sta pred bolnišnico Božje Previdnosti.

Še bolj se je vznemiril misijonar.

»Duša, zini! Kdo — —?«

»Pridi in poglej!«

Spremljal ga je po dolgih hodnikih, navzgor po širokih stopnicah, zavil na levo in obstal pred bolniško sobo. Odprl je vrata in stopil nazaj. Misijonar se je pognal v sobo in iskal.

Na beli postelji pred njim je ležala deklica, vsa bela v čelo in prosojna v lice. Kakor dete nežna in drobna. Trepalnice so ji zakrivale oči. Ustnice, brezbarvne in zamrle, so podrhtevale kakor v krču. Vse telesce je drgetalo v lahkih sunkih pod odejo.

Sama je bila v sobi — pomota izključena. In vendar se misijonar ni mogel domisliti. Ozrl se je po župniku, ki ga ni bilo. Odprl je vrata in pogledal na hodnik. Na pleteni klopi tam v kotu je sedel in glava mu je trudno visela med roke.

Sunkoma se je misijonar zavedel. Pogledal je na vizitko na vratih in bral: Maria Dolci —

»Danica!«

Neznano ga je spreletelo. Omotično je stopil v sobo in kakor skozi magično steklo strmel v bolnico.

Še je dremala bolestno, omotično spanje. Bilo mu je, da bi kriknil nekomu: Govori, povej! Že je hotel ponovno skozi vrata, tja k župniku na pleteno klop.

Takrat je odprla oči. Zastrmela je vanj, neznano, tuje. Pa se je domislila, lahen smehljaj ji je splaval na ustnice in komaj vidno se ji je naddahnilo lice. S težavo je šepnila:

»Gospod Vinko!«

In že je zadrgetala v krčih, pobledela do prozornosti in ponovna omotica jo je obšla.

Sklonil se je k njej in jo pokrižal na čelo.

Sunkoma se je okrenil in že je stal ob župniku. Težko je padla njegova dlan na župnikovo ramo in je siknil:

»Govori!«

Župnik je dvignil glavo.

»Ali sta se spoznala?«

»Danica!«

»Je pri zavesti?«

»Za trenutek me je prepoznala.«

»Sedi!«

Oči je vsesal vanj in napeto pričakoval.

»Ni pomoči. Dete so rešili, sama je izgubljena. Morda nocoj, morda jutri — — —«

Misijonar je razumel, trikrat razumel!

»Ali je — pripravljena?«

»Po človeški sodbi — vse v redu. Zjutraj je bila še precej pri zavesti. Opravila je spoved in drugo. Tudi poročil sem ju. Ostalo je v božjih rokah.«

»In te so očetovske!« je pomirjen dahnil misijonar. Tisoč misli mu je šinilo skozi možgane, pa ni utegnil. Odtrgal se je in spet stal ob beli postelji.

Bolnica se je prebudila in njen pogled ga je trudoma iskal.

»Pokričajte me!« je komaj slišno dihnila.

Ponovno ji je zarisal blagoslov na čelo.

»Vso globokost in milino nebes náte, Danica!«

Za spoznanje se je nasmehnila. Trudila se je, da bi govorila. Prav na ustnice ji je nagnil uho.

»Sedaj — sem tudi jaz — drugače — kot ste vi hoteli — žena — z zaprtimi očmi — — —«

Zgrabilo ga je, da bi mu pretrgalo prsi. V grlu se mu je zadušila beseda. Zdrsnil je na kolena in skril obraz v razklenjene dlani. — —

* * *

Pogreba se ni udeležil. Pokopal jo je duhovnik iz bolnišnice in izmed Slovencev so bili v sprevedu samo Kovačevi. Danica je bila prišla mednje kot zvezdni utrinek in izginila. Zato je ostala skrita pred njimi njena smrt.

Pred koncem misijona je gospod Vinko obiskal Ivanko.

Silno je bila potrta. Vso zgodbo o Danici sta ponovila.

»Mnogo sem jaz kriva velike žaloigre, če ne samo jaz.«

»Ne morem si tolmačiti te samoobtožbe,« je popravljaj misijonar.

»Ne veste vsega! Marsičesa ne veste! Jaz sem se borila zoper vašo dobro namero z Danico. Iz slepe ljubezni do nje. Jaz sem ji vcepljala strah pred zavodom in sestrami. Jaz sem jo vzela k zdravniku, ko se je vrnila z živčno slabostjo. Strastno sem se oprijela njegove čudne izjave, naj se dekle čimprej poroči. Na vso moč sem pospeševala njeno znanje s Carlom, ki ji je na moje prigovarjanje dobil službo pri lastnih ljudeh. Oh, da sem mogla slutiti —!«

Jok ji je zadušil besedo.

Misijonar je strmel. Šele sedaj se mu je razvozlala zadnja zagonetka v Daničinih očeh, v Daničinem značaju.

Toda Danice ni več — sedaj je tu druga sirota, vsa nesrečna in pomoči potrebna. Nova žrtev, žrtev lastne slepe ljubezni — Ivanka.

Sklonil se je k njej in jo prijel za roko.

»Gospa, Danica je dobro končala. Nobene solze za njo! Kar je bilo, naj gre v pozabljenje. Ali neizmerno mi bo težko, če bo misijon minil brez vas — — —«

»Pridem, gospod! Jutri zjutraj pridem. Zase in za Danico.«

Res je prišla. Vsa olajšana in ojačena se je vrnila. Gospod Vinko je pa mislil na besede v župnikovem pismu:

»Kdo more presoditi, zakaj je bilo dobro, da se Ti je zopet ob eni duši polomilo bojno orožje — — —«

Brezmadežni — pozdrav!

Praznik prelepi: »Immaculata!«
Čista, Brezmadežna, Mati Marija!
V prvem trenutku zarja si zlata,
božje svetosti posoda,
zēmlji in nēbu nebes melodija — — —
Bodi pozdravljena, naša Gospa!

Tvoje imé se ljubeče izreka
v Cerkvi od roda do roda,
zvezda-vodnica si vsakega veka,
dušam izročas Krista Gospoda!
Bodi pozdravljena, naša Gospa!

Tvoje duhovno kraljestvo ne mine,
v božje prostranstvo se širi poslanstvo ...
Mati-zavetnica verne mladine,
tvoje vsa srca pomiri poslanstvo!
Bodi pozdravljena, naša Gospa! —

F. Z.:

Malo Dete — veliki Bog.

O malo dete, veliki Bog! Angeli ti pojo uspavanko ... Tvoji očesci sta lepši od žaru dne in svita zvezdne noči; v njih blešče zvezde večne domovine; polni sta čaru nebeške blaženosti in v njih iskri dostojanstvenost edinega Boga.

Globoke in skrivnosti polne so tvoje oči, ker govori iz njih nezapopadljiva, neizčrpljiva modrost in ljubezen božja. Ljubezen in dobrota tvoja spreobrnela največje grešnike. Tvoja dušna plemenitost in nebeška ljubeznivost sta očarali ponosne posvetne kot pobožne duše in jih omamili.

O, ljubo Dete! Tako si ubogo in tako bogato! Revne plenice, uboga slama in trde jasli je vsa tvoja oprava ob rojstvu in vendar so zlate zvezde tvoj nebeško-žarni plašč in raj — tvoj kraljevi, krasen revir. Ubogo in tako bogato dete si nam pokazalo, da pri najgrenkejšem uboštvo lahko biva največja srčna sreča, najslajši dušni mir in najsijajnejše bogastvo duha.

Obogatilo si uboge in berače tako, da so se počutili srečnejše in blaženejše kot kralji in knezi. Franciška Asiškega in Benedikta Labre si navdušilo, da sta si izvolila nevesto uboštvo. Navdalo si njiju in toliko drugih z otroško vdanostjo in otroško radostjo.

O, malo, betlehemsko Dete, Dete božje! V tvoji človeški neznatnosti, v tvojem nenavadnem žoljenju in smrti, kolika čudesa božje veličine!

O malo Dete — veliki Bog!

Nadin Nevenko:

Ti, deklica . . .

Ti, deklica, ki hodiš v moj spomin
s tak tihimi, s prebelimi koraki,
ki mehko siješ name iz daljin,
blestečih kakor zarij rdeči maki, —
ne čutiš pesmi mojega srca,
kako boji se zate, trepeta!

»Prispevajte v fond za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo v Ljubljani!«

ROŽNI DOM

Francka G.:

Knjigovodstvo v Rožnem domu.

Vsako leto v decembru pridejo dnevi, ko je Stana zamišljena in resna. To je takrat, ko z mamo delata letni proračun. Sicer je tudi v Rožnem domu tako, da živino in žito in les prodaja gospodar in zato tudi vodi račune o vsem tem premoženju. — Mati pa je že tedaj, ko so jo kot mlado nevesto pripeljali v Rožni dom, sestavila zapisnik — inventari bi dejali — o vsej svoji bali in še o vsem drugem premoženju, katerega bo morala upravljati odslej.

Sedaj pri tem delu že zdavnaj pomaga tudi Stana. In vestno pazi, da se po njeni krivdi nikdar ne zmanjša kuhinjski inventar: saj same veste, kako je to včasih hitro, da se krožnik ali skodelica izmuzne iz rok in se razleti na nešteto koscev! Pa se včasih človeku ne ljubi iskati drugega orodja in kar z aluminijasto žlico postrže lonec: ali je že tudi vam ob taki priliki ostal v roki samo rep? Veste, pa je tudi to treba zapisati in koncem leta potem mama natančno ve, kako je njena Stana okretna ali neokretna.

Potem pa vodijo v Rožnem domu še drugo knjigo. V njej imajo odločene svoje strani kravice Cika, Pisana in Jagoda pa vse putke posamič, pa najsi bo Koconoga ali Belka ali Črna. Stana vsak dan sproti zapiše, koliko namolze od vsake krave in za vsako putko natančno ve, kolikokrat na teden znese in koliko mesecev na leto kočē. In če bi kravice ne bile tako dobre mlekarice, bi jih atek že zdavnaj prodal in kupil druge, čeprav se dobra krava prav zelo težko kupi. In tistim putkam, ki so slabe jajčarice in mnogo kočējo, mama nikdar noče nasaditi.

Vsako spomlad in vsako jesen pa mama še prav natančno pregleda zapisnik o osebnem, namiznem in posteljnem perilu in potem primerja dejansko zalogo. Zgodi se pa ob taki priliki, da perilo zahteva zdravnika — šivilje Stane. Ta pa iz dveh kosov sestavi enega novega ali pa mu še

določi drugačen namen, da odslej z njimi brišejo prah. Da se pa inventar ne zmanjša, mama nakupi nove kose blaga in Stana šiva, da se ob šivalnem stroju kupičijo grmade spodnje obleke.

Kadar delo malo pomine, tedaj mama ali Stana vzame v roko troškovnik in računa: toliko jerbasov solate sem morala poslati na trg; toliko kilogramov paradiznikov sem morala prodati, toliko dni sem morala prodajati mleko in jajčka zato, da sem otrokom kupila zimsko obleko. Potlej morajo biti pa še knjige pa še denar za stanovanje in hrano in še kakšen dinar navrh, da otroci niso čisto prazni. — Prav za prav nihče, kdor še ni izkusil sam, ne ve, kako zabavno je listati po troškovniku. Z nekaj številkami je zabeleženo, koliko so stale vstopnice h koncertu, katerega je priredilo pevsko društvo iz glavnega mesta; Stana pa se še prav dobro spominja, kako so morali biti vsi pridni, da je mamica dovolila in kako nestrpno so pričakovali za koncert določeni večer. Pa kako je bil za sv. Miklavža atek iznenaden, ko je prejel škatlo finih cigar, da niti ne govorim o drobižu, ki kar zahteva, da sv. Miklavž prav mnogo prinese. Pa kadar je zabeležen izdatek za nove knjige, pa za ročno delo in še za obleko, kakšno veselje je bilo vselej!

Troškovnik pa tudi uči. Zgodilo se je že, da je Stana v naglici kupila kaj nepotrebne, pa še ne neokusnega in dragega. Potlej pa, ko Stana v troškovniku vidi, kako počasi se množijo na levi strani knjige zapiski o dohodkih, ji je pa žal, da toliko denarja naenkrat po neumnem izmeče. Sedaj se je že mnogo poboljšala; upam pa, da se to varčevanje nikdar ne bo izpreverglo v skoparjenje.

Sedaj bosta z mamo zaključili knjige in napravil letni proračun. Čeprav se je povečal ves inventar, bodisi v kuhinji, po sobah in v omarah, vendar vem, da bo tudi troškovnik — katerega itak zaključujeta vsak mesec — kazal velik prebitek.

Zelim, da bi se vam po vseh Rožnih domovih zgodilo prav tako in Bog nam daje srečo že za prihodnje leto!

Darujte za Vigredin tiskovni sklad!

OD SRCA DO SRCA

Pomenki z gospo Selmo.

Odgovori na pisma.

Dekle iz Šumave. Moje ubogo dete! Verjemi mi, da iskreno čutim s Teboj in prav nič nisem huda, da Te tako dolgo ni bilo. In koliko hudega si med tem časom prestala! Ni je na svetu večje boli, kakor če vidimo grešiti onega, ki ga ljubimo. To vem in zato tudi vem, kako Ti mora biti hudo. In vendar, draga moja ubožica, Ti bo ta bol gotovo v korist. Tvoji nazori o stvari so povsem pravilni: Tvoja čast ne dovoljuje nikakega nadaljnega koraka. Prav pa je, da moliš in svetujem ti, da to tudi nadaljuješ. Zaponni si pa to-le: Nam se godi kakor cvetkam na vrtu: ko je prav pošteno deževalo, tedaj se obrnejo cvetne čaše vse lepe in poživljene proti solncu. Naša duša potrebuje bol in trpljenje kakor zemlja mokroto. In ko smo kdajkoli to doživeli, kakor prav Ti sedaj, potem nam drugič ne bo več tako težko pripraviti srce, da s hvaležnostjo motri skrivnosti bolečine in trpljenja. Prav za prav nam je vsako trpljenje seme veselja. Potrpežljivo moramo čakati in ga negovati, da dozori. — Bog vé, kakšno veselje bo zrastle iz Tvojega trpljenja? — Lep pozdrav!

Zaprta ptičica. O, saj si res! Z zanimanjem sem sledila Tvojemu poročilu. Seveda bi bilo zelo primerno, da studiraš naprej, a to samo nekaj takega, kar Te veseli. Na noben način pa ne hodi v poklic, ki Te ne veseli, ali ki bi ga ne mogla vršiti po svoji vesti. Pri vsakem poklicu je to glavno, da delaš po svoji vesti, da delaš z veseljem; potem imaš tudi uspeh. In morem Ti svetovati, da prideš sem, ker je tu mnogo brezposelnih in tudi inteligence. Rada bi Ti svetovala in pomagala, pa se v Tvojem slučaju ne dá. Ne smeš pa misliti, da se ne zanimam za Tebe in za Tvoje in Vaše težnje. To pač in ne samo jaz, a kaj, ko se pomagati ne dá za enkrat. Trdno pa sem prepričana, da ne bo Bog pripustil, da napuh in prevzetnost prirasteta do neba, ampak bo ob svojem času, ki je nam seveda prikrit, posegel vmes. — Iskreno se veselim Tvojega tihega de'a za splošni blagor. Bog ga blagoslovi! Tebi in drugim pa daj mnogo nesebične požrtvovalnosti. Vse Tvoje zadeve pa prav iskreno izročam Bogu, kakor mi naročaš. Prav srčen pozdrav!

Nesrečna hči. Tvoja pošiljatev je prišla deset dni prepozno; zato v novembrski številki nisi dobila odgovora, ki si ga gotovo pričakovala. Uredništvu sem oddala Tvoje vrstice v očetov spomin in boš dobila odgovor v uredniškem kofičku. — Sprejmi pa tudi od mene izraz iskrenega sočutja ob izgubi skrbnega očeta! Oglasi se še kaj!

Boleslava. Dobro se Ti godi, da imaš toliko časa za tako dolgo pismo! Tvoja prija-

teljica Ti je prav napisala: »V Bogu išči vso srečo!« Tudi jaz sem zadnjič tako mislila. Kaj Ti more dati svet? Hip omamnosti, ko se pa zbudiš iz nje, si pa še bolj sirotna, kot si bila prej. In Ti šele dvomiš in ugiblješ, komu naj slediš: Bogu ali svetu? — Mislim, da je to izven vsakega razmišljanja. — Meni se zdi, da se Tvoje želje čimdalje bolj množe. Prvotno si imela eno, edino, a zdaj je vsakič še ena zraven. In vendar je stara resnica, ki jo Tomaž Kempčan tako lepo izraža: »Ne v uresničitvi naših želj, ampak v njih odgovedi raste moč naše duše.« Ali ne bi hotela svojih daleč letelih želj nekoliko pristržiti? Koliko srečnejša bi bila, ko Te pa pri tlikih željah že samo neutешeno hrepenenje tlači k tlom. Čim manj si človek želi, tem manj razočaranj doživi. — Sploh pa smo kristjani in katolici in moremo vse svoje zadeve brez skrbi položiti v dobrotne božje roke; saj Bog sam najbolje vé, kaj je dobro za nas in kaj ne. Bog vé, kakšne namene ima s Teboj, ker Ti ne izpolni one velike želje? — Kakšno delo pa imaš zdaj? Še vedno staro? Piši prihodnjič tudi o tem kaj! Lepo pozdravljena!

Zbegana, nemirna lučka. Prav, da si tudi Ti prišla v naše vrste! Kdaj pa si imela toliko časa, da si napisala tako dolgo pismo? Praviš, da se ti roka trese, pa nisem prav nič tega opazila. Priloženo pismo sem oddala g. zdravniku in boš že dobila odgovor. Tvojih vprašanj pa je toliko, da ne vem, če Ti bom mogla to pot na vse odgovoriti. Kakor razberem iz Tvojega pisma, si res nervozna in to je prav vzrok, da si ne boš mogla izbirati poklica, kakor bi sama rada. Kakor za v zakon, tako je tudi za samostansko življenje zdravje prvi pogoj. Seveda so še tudi drugi pogoji, a nobeden ni tako važen kot zdravje. Dokler popolnoma ne ozdraviš, pač ne moreš misliti ne na eno ne na drugo. In Ti tudi treba ni, saj so starši tako lepo poskrbeli za Tebe. Prav, da hodiš k cerkvenemu petju. Za vredno udeležbo pri sv. maši je potrebno, da se zavedaš glavnih delov sv. maše in s kratko molitvico združiš z mašnikom. — Glede Tvoje napeke, ki jo omenjaš, pa mislim, da se boš lažje bojevala zoper njo, ko se bodo tudi živci okrepili. Sicer pa vzemi svojo voljo prav krepko v roko in reci: za vsako ceno si hočem priboriti to čednost, naj stane, kar hoče. V tem svojem sklepu pa moraš biti tako trdna in zvesta, da Te nobena stvar ne preokrene. V tej svoji vaji pa ne smeš mnogo razmišljati o sami sebi, ampak prav pridno delati. Če pogledaš nazaj, boš gotovo opazila, da si bila vselej takrat nezvesta svojemu sklepu, ko si bila brez dela. Zato pa napravi črto pod preteklostjo in jo pusti, kjer je; za bodočnost pa sklep: za vsako ceno! Seveda Ti bom tudi jaz iz daljave pomagala. Ti pa se še večkrat oglasi! Pozdrav!

Pavli M. Glej, glej, torej si bila zdaj mesto mame Ti gospodinja! Ali si se kaj pridno sukala po kuhinji? Kako pa so bili bratci in sestrice zadovoljni z novo mamico? Upam, da je šlo vse po sreči in ni bila mama ne-

zadovoljna, ko si ji zopet dala kuhalnico iz rok. — Prav, da se že veselíš na prihodnje leto, ko boš tudi Ti s svojim zaslužkom lahko pomagala k družinskemu blagostanju. To je pač najlepše: skrb za svoje najdražje. Le večkrat mi piši! Se bova še marsikaj pogovorili! Pozdravljeni Ti in sestra!

Moja mala. Vidiš ga, otroka, kako se mu dobro godi! Pa ti gre na trgatcu in poseda potem v toplém jesenskem solncu! To je pa res užitek! Seveda pa Ti tudi dobro dé po pridnem delu v službi, dvorani in doma. — Nič ne odnehaj in kar lepo skrbi malim za za dušo in telo! Seveda Ti bodo knjige, ki jih misliš naročiti, prav prišle. — Tako lepo ste torej praznovali nedeljo Kristusa Kralja? Seveda se bo gotovo zgodilo, da tisto lepo harmonijo tega dne zmotijo zunanje skrbi in težave in morebiti tudi kaj drugega, a dokler je Kristus res kralj Tvojega srca, se Ti ni treba ničesar bati. — Zakaj misliš, da meni ni treba sreče voščiti? O pač, tudi jaz je rabim in še prav zelo! Zato je kar dobro, da si jo druga drugi želiva. In uverjena bodi, da Ti želim vso in trajno za tu in tam! Pozdravček!

Memento mori. Si boš pa že sama morala poiskati drugo ime, če nočeš pri tem ostati. Saj zdaj imaš čas, ko ne hodiš več v šolo. Prav nič strašna se mi ne zdi smrt, ampak silno resna in sveta. Zato mi ne gre skupaj, da spričo tega imena uganjaš šale. Kdaj si resna Ti, prav res ne vem; pa Te bo že še življenje krepko prišlo za ušesa, še huje kakor mama ali jaz. Pa takrat boš rajše verjela kot pa zdaj mami in meni. Če nimaš druge želje kot to, da izveš datum mojega godu, si pa zelo skromna postala. Izvedela si ga že lahko v lanski in letošnji »Vigredi«. — Kako se mi godi? Včasih bolje, včasih slabše, kakor pač nanese. Sem pa vedno dobre volje, četudi Ti misliš, da sem kakšna kisla Jera. Le glej, da Te parkelj ne vzame!

Mala. Kolikor vem, je starostna meja za vstop v samostan 25 let. Prestara torej še nisi; pač pa je treba dobro premisliti vse drugo, kar je še treba. Če imaš res željo, iti v samostan, se zgovori tam, kjer si prvič dobila pobudo za te misli. Menda je bilo to lansko leto, ali ne? Seveda se moraš potem tudi z domačimi porazgovoriti in ničesar delati za hrbtom onim, ki imajo pravico, od Tebe pričakovati odkritosrčnosti. — Brat je bil tu? Kdaj pa Ti prideš? Seveda Ti ne morem obljubiti, da se dobiva. — Sporocil mi pa zopet kmalu, kako o stvari razmišljaš! Pozdrav!

Dekle iz Šumave. Prav pred zaključkom je prišlo drugo Tvoje pismo. Na to samo par besed: Vidim, da pišeš pod vtisom nove vesti, ki si jo zvedela. Ničesar ne ukrepaj, dokler se ne umiriš! Recimo, čez božič se skušaj umiriti! Saj pri jaslicah bo tako lepo! Vso svojo bol položi božjemu Detetu v ročice in vse bo dobro!

Vsem mojim dekletom, posebno tistim, ki so daleč od nas! Zopet hočemo biti pri jasli-

cah vse skupaj, da se poklonimo Novorojenemu, da mu zapojemo sveto uspavanko. Zarki božje ljubezni izžarevajo iz jaslic, mrzla srca se ogrevajo, angel miru odhaja od tam, da ponese vsemu svetu blagovest miru. — Vse hočemo biti eno srce in ena duša. Pri jaslicah vlada samo ljubezen. Da bi pač nobena izmed onih mnogih, ki so se tekom let zbirale v tem našem krožku, v teh dneh ljubezni in miru ne zavrnila klica miru, ki prihaja iz jaslic! — Vse pridimo k Jezušku v veri in ljubezni! Vse mu ponudimo očičena srca za počivališče! Potem bo res mir, blaženost, ljubezen z nami in v nas. To bodi naš blagoslovljen božič!

VIGREDNICA-GOSPODINJA

Gospodinjstvo.

BOŽIČNA KUHINJA.

Že od nekdaj se gospodinje trudijo, da ob večjih praznikih razvesele svojo družino z raznimi priboljški. Vsaki skrbni gospodinji pa je tudi na tem, da je to, kar misli pripraviti, dobro in okusno pa prijetno tudi za oči. To bo pa težko dosegla, če ji niso znane posebne lastnosti snovi, iz katerih pripravlja zlasti pecivo.

Da se testo dvigne in naraste, rabimo kvas, pecilni prašek, jelenovo sol, sneg jajčnih beljakov.

Kvas sestoji iz živih kvasovih glivic, ki pri primerni toploti razkroje sladkor v alkohol in ogljikovo kislino, ki testo dviga in zrahlja. Ako te glivice vsled hude vročine ali mraza poginejo, je kvas neraben. — Dober svež kvas je mehak in ima vinskemu duhu podoben vonj.

Vse, kar potrebujemo za pripravo kvašenega testa, moramo malo pogreti. Maščoba, presno maslo ali mast, naj bo le toliko raztopljena, da jo lahko vmešamo med moko. Moka — za vsako pecivo — naj bo najboljše vrste, suha in presejana. Sladkor, stolčen in presejan, vmešamo med suho moko. (Za nekatere vrste peciva ga mešamo z jajci in s presnim maslom.) Jajca — cela ali samo rumenjaki — dobro raztepemo, preden jih dodamo moki, ker so tako bolj izdatna. Lepo rumeno barvo nam dajo jajca, ako jim med žvrkljanjem dodamo ščepljivo soli.

Vse stvari, ki jih potrebujemo, da pripravimo testo za pecivo s praškom, naj bodo popolnoma mrzle. Najprej vmešamo jajca, presno maslo ali smetano, nato dodajemo polagoma sladkor, nazadnje pa pecilni prašek, oziroma ga zmešamo med suho moko. Pecivo s praškom naraste lepše, ako dodamo mesto presnega ali kuhanega masla gosto kislino smetano. Katera gospodinja se o tem še ni prepričala, naj poizkusi. — Za pecivo s praškom rabimo pecilni prašek ali jelenovo sol. Jelenova sol učinkuje bolj kot pecilni

prašek. Spravljeno pa moramo imeti v dobro zaprti posodi, ker rada izhlapi oziroma »izgine kot kafra«. Včasih se primeri, da se reksi »sne posrečijo«, zlasti ne za oči, čeprav je bilo vse pravilno izvršeno. Vzrok je ta, da testo, preden ga razrežemo v oblike, pretenko razvaljamo.

Za sneg morajo biti beljaki sveži in mrzli. S snegom rahljamo (dvignemo) zlasti testo, ki ga rabimo za boljše pecivo brez kvasu. Pecivo iz samih beljakov pa pride drago, ker je treba precej sladkorja.

Piškotni zvitek. Mešaj 3 rumenjake, da prav dobro narastejo. Polagoma prideni 3 žlice stolčnega in presejanega sladkorja. Prideni še 4 žlice moke in trd sneg 3 beljakov. Testo razgrni enakomerno za pol prsta visoko v pomazano pekačo in bledorumenno speci. (Na dno pekače lahko deneš tudi z maslom pomazan pergamentni papir ter nanj razvlečeš testo.) Pečeno namaži z marmelado in takoj tesno zavij, kakor se zavije štrukelj. Ohlajeno zreži na pol prsta debele rezine.

Medeni piškoti. V lončku zavri pol litra medu. Malo ohlajenemu primešaj 6 žlic goste kisle smetane ali presnega masla, klinčkov, cimeta, limonove lupine in kavno žličko v prah stolčene jelenove soli in toliko moke, da nagneteš bolj mehko testo. Ko malo počije, ga razvaljaj za pol cm debelo, zreži v razne oblike in speci.

Mandeljeve prestice. Tri cela jajca, 5 žlic goste smetane dobro žvrkljaj. Polagoma prideni 5 žlic stolčnega in presejanega sladkorja, stolčene vanilije ali vanilijnega sladkorja, četrt kg oprazenih in stolčenih mandelnov in kavno žličko jelenove soli. Moke dodaj toliko, da narediš primerno mehko testo. Nato razreži testo v koščke, za oreh velike. Te kepice testa zvaljaj z rokami v okrogle paličice, iz teh pa naredi prestice. Polagaj jih na malo pomazano vročo pločevino in takoj speci. Prestice so primerne za okrasitev božičnega drevesca. — Mandeljne, ki jih za to pecivo rabiš, polij z vrelo vodo. Vodo takoj odlij in s prstom stisni vsak mandelj, da se olupí. Ko se osuše, jih drobno zreži, deni v kozico in jih na ognju bledorumenno oprži. Nato jih stolci.

Potica z mešanim nadevom. Testo. Deni v lonček $\frac{1}{2}$ l mlačnega mleka, pol žlice sladkorja, 3 dkg kvasa, primešaj par žlic moke in pusti vzhajati. V toplo skledo pripraví 1 kg suhe presejane moke, kavno žlico soli in vmešaj $\frac{3}{8}$ l mlačnega mleka. Posebej raztepi 3 žlice presnega masla, 2 žlici sladkorja in eno jajce. To in vzhajani kvas deni v moko, napravi mehko testo ter pusti, da na toplém vzhaja. Nadev. Lepe posušene hruške in češplje skuhaj in stresi na rešeto, da se odteko. Nato zreži prav na drobno venci suhih fig in odcejene hruške in češplje. (Hruškam odstrani muho in peške.) Prideni 10 žlic kisle ali topljene smetane, 2 žlici stolčnega sladkorja, cimeta, klinčkov, od 1 limonove drobno zrezane lupine ter vse skupaj

dobro premešaj. Nato razvaljaj vzhajano testo in ga namaži s tem nadevom, po vrhu potresi še pest rozin (lahko tudi brez rozin) in zvij precej trdno, da ne bo potica luknjčasta. Postavi jo na toplo, da vziđe. Preden daš potico v peč jo pomaži po vrhu z raztepenim jajcem. (Ako hočeš imeti več testa in tudi boljše, vzemi vsega primerno več.)

Riževe klobase. Skuhaj 1 l riža napol mehko. Malo ohlajenemu prideni mesa od prašičje glave, pljuč in srce. Vsega skupaj naj bo 1 kg ter mora biti kuhano in drobno sesekano. Dodaj še malo ocvirkov in masti, v kateri prevreš 2 žlici drobno zrezane čebule; drobno zrezanega zelenega peteršilja, žlico zelenega ali suhega majarona, malo limonove lupine, timijana, klinčkov, cimeta, soli in toliko juhe, v kateri si kuhala meso in drobovino, da dobiš primerno gosto zmes. Ko dobro premešaš, naredi klobase. Kuhaj jih nato v vreli, a ne slani vodi 5—8 minut. Kadar jih rabiš, jih še speci. Klobase nadevaj narahlo, sicer razpokajo že pri kuhanju.

Jetrne klobase. Nastrgaj pol kg surovih prašičjih jeter. Dodaj pol prašičjih pljuč, srce in $\frac{1}{4}$ kg mesa od prašičje glave. Vse naj bo mehko kuhano in drobno sesekano. Prideni še 2—3 v mleku namočene in ožete žemlje, 2 žlici na masti zarumenele čebule, drobno zrezanega zelenega peteršilja, limonove lupine, majarona, timijana, soli in juhe, v kateri si kuhala prašičjo glavo. Vse to dobro premešaj ter naredi klobase. Nadalje ravnaj kakor pri riževih.

Krbove klobase. Skuhaj napol mehko 1 l oprane prosene kaše. Ohlajeni primešaj $\frac{1}{4}$ kg kuhanega mesa od prašičje glave, pol pljuč in srce. Vse naj bo drobno sesekano. Prideni še malo ocvirkov, 2 žlici drobno zrezane in ocvrte čebule, majarona in zelenega peteršilja, soli, 1 l precejne prašičje krvi in toliko juhe, v kateri se je kuhala drobovina, da bo zmes primerno gosta. Ko dobro premešaš, naredi klobase in jih prekuhaj. Da poznaš, če je klobasa kuhana, vtakni vanjo zobotrebec; če priteče kri, še ni dovolj kuhana, če pa priteče voda je klobasa kuhana. Nato jih vzemi iz vode, zloži na čisto desko in deni na hladen prostor. Kadar jih rabiš, jih speci.

Čreva za klobase morajo biti dobro očiščena. Cistimo jih z mrzlo ali mlačno vodo (nikoli z vročo). Črevesne sluznice najhitreje odstranimo, ako čreva drgnemo s soljo. Nepríjeten duh odvezamemo črevam, če jih pustimo dobro uro v mrzli vodi, v kateri smo raztopili par noževih konic salicila. Ako rabimo posušena čreva, jih najprej izplaknemo z mrzlo vodo, nato jih pustimo 2 uri v mrzli vodi s salicilovo kislino, kakor je povedano zgoraj.

V vsako hišo Vigred!

Pridobivajte novih naročnic!

Vzgojeslovje.

Prosto iz italijansčine A. Š.:

OTROŠKA RAHLOČUTNOST.

(Pisma Mariji.)

(Konec.)

Dovoli mi zopet, da obudim ob tej priliki nekaj svojih spominov. Ko sem bil še otrok, se spominjam, da se je čutila mati vezano na to, da naju je vodila z bratom na zrak. Ker je bila vedno zaposlena in jo je hoja utrudila, se je izogibala vedno lepim in dolgim sprehodov na griče, prav tako tudi onih v ljudski vrt, da bi midva ne prišla v dotiko z drugimi otroki in se ne nalezla kakšne bolezni. Ne daleč od naše hiše je bil drevored, prav za prav navadna pot z usihajočim drevjem ob strani. Tam smo sedeli kar cele ure in gledali ljudi, ki so hodili mimo. Ne morem ti popisati, kako neskončno sem se dolgočasil. V ljudskem vrtu sem se igral lahko vsaj z obročem, z žogo, a tu sem bil prisiljen mirovati, ker nisem mogel tekati med mimoidočimi. Tista široka cesta z revnim, bledim in velim drevjem, ki je ustvarjalo s svojo obledelostjo večjo otožnost od zelenja, mi je zapustila v duši tak vtis puščobe, da nisem mogel niti odrasel nikoli videti sedeti mirno otrok na pragih mestnih hiš, da bi se mi neizmerno ne zasmilila tista uboga deca, ki je oropana tega, kar ji daje veselje in zdravje: svobode v prostem zraku in med zelenjem.

16.

Kakor si že izvedela od moža, moram na dolgo potovanje. Za nekaj časa bom moral prekiniti redno in drago mi dopisovanje s teboj, ki mi je že prišlo v navado.

Če se spomnim na vse, kar sem ti pisal v preteklem letu, se mi zdi, da nisem pozabil najvažnejšega, in sicer tega, da je otrokova duša globokejša in obsežnejša, kakor se vidi na prvi hip. Težko je prodrati vanjo, ker nam jo zakriva iz prитайene sramežljivosti otrok sam s svojim zagonetnim vedenjem.

Pri negovanju človeške rastline je treba neskončne nežnosti.

V svojih pismih sem razpravljal o ugodnem vzgojnem okolišu, v katerem raste otrok zdrav in srečen. Posvetil sem pozornost rahločutnosti, ki je zlasti pri nervoznih otrokih precejšnja. Omenjal sem tudi, da je možno z zaposlenim, urejenim, mirnim in veselim življenjem odpraviti to pretirano občutljivost. Dalje sem rekel, da moramo krepiti tudi telo po pravi higijenski preudarnosti.

Vzgojnih vprašanj je nebroj, a jaz sem se omejil le na tiste, ki zadevajo rahločutnost otroka. Če boš hotela, se spustiva kdaj pozneje dalje. Takrat, ko zraste Silvija iz otroka v dekle, se porode v tvojem materinskem srcu drugi dvomi in težave. Takrat bo tvoj boter pripravljen vnovič razgovarjati se s teboj o vsem, kar ti bo drago.

Ko bo Silvija velika... Kako daleč se zdi tisti čas!... In vendar pride, prej kot si mislimo. Takrat jo moramo osrečiti s skrbno ljubeznijo in previdnostjo.

Tvoj boter.

Zdravstvo.

Odgovori na vprašanja.

Odgovarja dr. M. J.

Na došla vprašanja sledeči odgovori:

M. B. vprašuje: Ali je telesna toplota 36,8, najdena pod jezikom, že znak bolezni? Na to moram sledeče objasniti:

Človeška temperatura je nekaj drugačna pri otrocih, drugačna pri odraslih, da včasih drugačna pri ženskah kot pri moških, drugačna pri slabokrvnih, druga zopet pri polnokrvnih močnih osebah. Normalna temperatura človeškega telesa se dobi z merjenjem dobro delujočega termometra pod pazduho, v ustih ali v zadnjici v debelem črevesu. Najsigurneje je merjenje na zadnje označenem mestu za tistega, ki hoče dobiti prav zanesljive rezultate. Kdor ne zna meriti in nima že nekaj prakse v tem, lahko naredi precej napak in termometer pod pazduho pokaže na primer 36,9°, medtem ko je v resnici lahko 37,5° ali še več. Tudi v ustih se lahko dobijo zmotni rezultati. Odvisno je od tega, dali je termometer, preden se začne meriti, 1. preizkušen, 2. pravilno vložen, 3. da je živo srebro v svoji višini pod 37°, še bolje pod 36°, 4. zadosti dolgo vložen, najbolje 5—10 minut. So termometri, ki tudi v 1 minuti pokažejo rezultat. Pazduha se včasih, zlasti pri slabotnih in mršavih pacientih ne zapre dosti in se živo srebro mesto v gubah kože nahaja na zraku, torej ne more pokazati telesne, marveč le drugo temperaturo. Ustno merjenje mora biti pod jezikom; med merjenjem se ne sme govoriti, usta morajo biti zaprta in v njih ne sme biti zraka, jezik naj mirno leži, sicer ne bo pravih rezultatov. Če se torej pod temi pogoji meri telesna temperatura, potem se dobijo normalne številke pod pazduho, ki se gibljejo med 36,4 do 36,8—9, pri polnokrvnih 36,6—36,9, pri slabotnih slabokrvnih 36. V ustih in črevu pa je ta temperatura nekoliko višja, in sicer, če je pravilno merjena, se gibljejo številke med 36,9—37,1—37,5. Temperatura 36,8, najdena v ustih pri slabotnem slabokrvnem človeku, bi bila skoraj normalna. Mogoče je pa tudi, da niso bili pogoji pravilnega merjenja temperature v ustih natančno izpolnjeni. Morda je bil zrak v ustih, morda je oseba govorila med merjenjem, ali pa termometer ni bil pod jezikom in ne dosti dolgo, da ni pokazal 36,9—37,1—37,5.

I. M. Na vprašanje, če imamo taka zdravila, ki alkoholike in tobakarje odpravijo, da opuste te dve zravadi, kako se imenujejo in kje se dobe in kako delujejo, odgovarjam sledeče:

Nobenega vprašanja nisem tako vesel, kakor takega, iz katerega vidim, da se dekleta žrtvuje za drugega, Vi za svojega brata, katerega bi radi rešili. To je res lepa poteza. Iščete sveta in potov, kako bi mu pomagali. To je silno svetla poteza v Vas. Ampak povem Vam, da ste s tem prevzeli silno težko nalogo, polno odgovornosti nase, in če se Vam to posreči, na brata tako vplivati in ga ozdraviti, potem ste mu naredili dobro, sicer pa samo še bolj škodovali. Osební vpliv nanj to so najboljša zdravila — če morete to storiti. Kajti na alkoholike vplivati se mora začeti zgodaj in je to težavna stvar.

Že enkratni zaužitek alkohola v preveliki meri človeka v gotovem oziru zasturi in mu povzroči duševne motnje, ki jih vidimo, če poslušamo pijanca. Če se pa to ponavlja, pa nastane trajna sprememba v duši pijanca, njegovo duševno življenje postane drugačno kot pri normalnih ljudeh, nastopijo celo duševna obolenja. Kdor to pomisli in spozna, da je s pijančevno dušo treba vse drugače postopati in nanjo vplivati drugače, z drugimi razlogi kot pri normalnem človeku, se ne bo čutil, če doživi kdo neuspehe pri pijancu in alkoholiku, skušajoč nanj vplivati tako, kot na vsakega drugega normalnega človeka. Alkoholiku vdan človek ni dostopen za razloge, za opomine, za prigovarjanje tako kot drugi.

Alkoholik je hitro razjezljiv, razdražljiv, in sicer po malenkostih, medtem ko je za velike dnevene skrbi precej apatičen, tudi za opomine svojcev, ki mu očitajo, da bo hišo spravil na boben itd., se ne briga dosti, je top proti tem razlogom. Njegova volja je vedno bolj slaba, vztrajnosti nima več, ne drži besede itd., pač pa ga najmanjši razlog zopet spravi k pijači, če je kupčija izvršena, da se pije likor, če želi kaj pozabiti, ker so slabi časi, ker je vroče, ker je mraz, skratka taki malenkostni razlogi ga vlečejo v pijačo, medtem ko razlogi, da treba družino izveliči iz dolgov in jo obleči, ne drže in jih ne vzame za resne. Krivdo vedno zvraca na druge, ker ga je doma kdo razjezil, ker ga delodajalec priganja k delu itd. Značaj alkoholika pe je v posurovelost, pade iz jeze hitro v jok itd., afekti, žalost, jeza mu zamorijo intelekt, inteligenca pada. Pri vsem tem pa je treba pomisliti, da alkoholik, ki ga hočete ozdraviti, ni sam na vsem kriv svoje nesreče. Družinsko in rodno obremenjen in vržen morda v milje, ki ga v alkoholizmu tira, ne more vsega zmagati brez pomoči — drugih. Zdravila tu ne dajo trajnega ozdravljenja.

Na Vas je sedaj, da ga dovedete s svojo dobroto na druga pota. V Vas naj vidi svojega vodnika, v Vas naj ima naprej zaupanje, to pa dobi, če ste dobri z njim in imate vpliv nanj. S človekom, ki nosi s seboj motnje v duši, moraš biti dober in v tej dobroti ga vedno voditi. Nikdar mu pokazati, da si nezadovoljen z njim, hud na njega, ker ga s tem odbiješ od sebe in ne bo ti več zaupal, ne bo te več iskal, in v jezi in razdražljivosti potrpi,

potrdi mu, ne oporekaj mu prvi trenutek in sočustvuj z njim, dokler se ne pomiri — tedaj šele začni uravnavati njegova dela v pravo smer. V pijanosti nikdar ne kregaj in ozmerjaj pijanca, pomagaj mu sleči čevlje, če jih ne more, sploh vse mu molče naredi, kar potrebuje. Odvrčaj vse one malenkosti od njega, ki jih poznaš, da ga razburijo bolj kot skrb za obstoj družine. Ne očitaj mu, da zapravlja, ampak pomagaj mu, da ne bo zapravljaj, da bo de'lo šlo izpod rok, da dobi veselje in z uspehom tudi veselje do dela. Da je pijanec, naj nikdar ne sliši iz tvojih ust, ker ga s tem še bolj siliš v odpor in morda tudi v razlog njegov, češ: res moram piti, da bo imela vzrok to reči. Tako in slično poskušaj — to naj bodo zanj zdravila. Okrepitev volje v pravem pravcu, to je za pijanca najpotrebnejše in najboljše zdravilo. Morda boš parkrat pogrešila, naredila napako, ne bo uspeha, vendar v ljubezni je vztrajnost, ne smeš prenehati in obupati. Saj je znano, da je že marsikatera žena spreobrnila svojega moža-pijanca, zakaj bi pa sestra ne mogla brata.

V časopisnih in reklamnih oglasih bemo tudi neka zdravila, ki naj se dajejo med jed in pijačo pijancem, vendar to niso znanstveno dokazane stvari in Vam jih ne priporočam. Iz svoje prakse, mislim, da Vam to lahko povem, se niso obnesle. Slično je z nikotinom. Alkohol in nikotin sta brata, precej skupaj hodita in je treba oba kar z okrepitvijo volje in z usmeritvijo duševnega delovanja drugam, z izogibanjem prilike do te razvade odpravljati. To pa zmoro samo pomoč, ljubezen sočloveka.

Zalostni slučaj 16 odgovorjam sledeče:

Vaše pismo je silno zanimivo. Natančno popisujete svojo bolezen, ki je za Vas res mučna in Vas občudujem, da ste si ohranili še toliko dobre volje in korajže. Sicer bi je pa ne imeli nikdar toliko, če bi ne trpeli tako zelo.

Iz vsega sprevidim, da se Vaša že v mladosti začeta bolezen, na podlagi rahitisa nastala rahlost zdravja še precej dobro drži, saj bi bilo lahko vse huje, če bi ne živeli na deželi. Pri tej bolezní rabite Vi zraka, svetlobe in ribjega olja: Z. S. R. (Nemci: L. L.: Licht, Luft, Lebertran), zraka in svetlobe imate zastoj dovolj, primanjkuje Vam še ribjega olja, katerega kupite v lekarni in ga vsak dan pijte po 3 žličke; glejte pa pri tem, da olje ne bo pokvarjeno in ima dober okus in ne vsebuje nobenega slabega duha. Pri Vas je skoro gotovo razvita tudi srčna napaka, zato Vam srce tako hudo bije, zato v breg ne morete iti, ne dobite sape vase in Vas bolijo noge itd. S tem v zvezi je skoro gotovo tudi ono neredno delovanje periode, bolečine v križu in v spodnjem delu života. Pokašljevanje je gotovo v zvezi z pljučnimi organi, morda tudi s srcem. Da Vam je žganje toliko škodilo, je verjetno, ker to škoduje zlasti srcu in rahličnim ljudem. Tudi ono skakanje, po onem bregu in hitra hoja, ko ste bili premo-

čeni na polju in hiteli domov, Vam je škodilo in bolečine v trebuhu so bile posledice, saj pri suponanem obolenju srca je to razumljivo. Da apetit pri tem trpi, je samo ob sebi dano. Bel iztok pred in po perijodi je v zvezi z Vašo rahično konstitucijo in slabokrvnostjo in se ne vznemirjajte preveč radi tega.

Glede šumenja v ušesih je treba vedeti, da samo zdravnik, ki pregleda notranjost ušes — zlasti bobniča — more določiti vzrok temu. Petje Vam ne bo škodovalo. Le veseli hodite k pevskim vajam; glejte le, da ne bo dvorana za petje v slabem zraku. Lasje pa izpadajo vedno, če so luskinne na glavi. Zato je treba odpraviti te luskinne s sredstvi, ki so na razpolago. V glavnem pa držati glavo in lase snažne z vsakdanjim umivanjem s toplo vodo in jih nato osušiti dobro. Glavobol je v zvezi s srcem, če ni drugega posebnega razloga, n. pr. influenza, prehlad, nahod, želodec itd. Oči treba pregledati pri specialistu za oči, ker se to ne da pismenim potom urediti.

Potenje nog, hrbta je gotovo v zvezi z Vašim živčnim sistemom in obtokom krvi in čisto naravno. Razdražljivost, glavobol, pešanje spomina, raztresenost, to so samo mimoidoči pojavi, ki bodo minili. Vaša nervoznost Vam da dosti opraviti res, ampak boste zmagali, le mirno nadaljujte in zmagujte v utrjevanju svoje volje in postanite kmalu prav v trpljenju in potrpljenju zmagovalka nad svojimi težavami. Saj imamo vsak svoje, o vsak. Nobeden ni brez njih, verujte mi, in sicer takih ima vsak nekaj, da jih občuti do kosti in da zaboče do duše. Več, kot jih kdo more nositi, jih pa nihče ne dobi. Zemlja je tudi kraj trpljenja in boja, ne pa same ugodnosti. Le v nebesih ni teh težav. Popolnoma ne boste odpravili svojih težav. Toliko, da bodo znosljive, pa bodo šlo. Le zaupajte, pri tem pa delajte počasi umirjeno, ne pretiravajte nobenega dela preko svojih moči. Glejte, da ste dosti na zraku in solncu. Tudi jejte stvari, ki jih devate prej na sonce, da jih solčni žarki obsijejo, in to vse po vrsti, kadar imate sonce na razpolago. Vsaj 10 do 15 minut vsako stvar. V glavnem pa ohranite dobro voljo in ne klonite glave.

Neko dekle piše v svojem pismu na »Vigred«, da bi hotela pomoči radi obolenja ušes, kjer ji šumi in povzroča čuden občutek. Tej odgovarjam, da mora iti k specialistu, ki naj jo temeljito pregleda in ji da navodil.

Neko drugo dekle zopet opisuje svoje težave, ki jih ima vsled svoje zmotnosti v spolnem pogledu, ker se je vdala pijači in samooskrunitvi. Živci, da so ji silno razdražljivi vsled tega, ne upa si pa do zdravnika po svet. V tej točki moram nekaj načelnega omeniti.

Mlad človek, dekle ali fant v teku svojega telesnega razvoja silno lahko zapade tej zablodi, zlasti če je nepoučen in če je boječ toliko, da ne upa vprašati izkušenega zdravnika, ali vsaj svoje starše, kako naj se tu obnaša in kako naj ravna v gotovem pogledu. Nezaupanje do svojih staršev strah, bojazljivi-

vost in naravna sramežljivost morajo imeti v okviru pameti svoje meje. Nejasnosti tudi tu ni potreba in ni ista na mestu. Starši naj bi tu poznali svoje otroke in bi jim marsikaj lahko prihranili.

Vedeti moramo, da so ljudje različni v spolnem nagonu. Otroci alkoholikov so zlasti naglašeni v tej točki in hitreje v pubertetni dobi zapadejo samooskrumbi. Zato tu posebno treba nastaviti pomoč in z dobrim svetom in poukom preprečiti zlo.

Vi ste imeli silne boje in jih imate še. Z nadnaravnimi sredstvi ste se precej oprostili. Prav. Vedite, da z doslednostjo tudi gre in čeprav traja boj in duševno-živčna posledica 1 do 2 leti, vendar nad uspehom ni treba obupati, ker je zelo verjetno, da boste po tej poti prišli do popolnega miru. Le nikdar več se vdati tej zablodi. Tu se je treba samo prilik izogibati in v prvem trenutku premagati ono nagnjenje, ki človeka draži do dejanj samooskrunitve. Da pa higijena zahteva telesne čistosti, da ne zanemarjamo tudi spolnih delov, pa je naravno in ne sme se zgoditi v današnjem času, da bi zamazanost trpeli kje na svojem telesu. Nesnaga na telesu draži živčevje in nesnaga na sluznicah prav posebno. Kopanje vsak teden ali vsaj vsak mesec je za ženski organizem naravnost potrebna stvar in že s tem bi morda odpadlo marsikaj, kar draži k samooskrumbi.

Na eni strani čistost telesa, na drugi strani krotenje nagnjenja v smeri samooskrunitve in precej je že narejenega, da se obvarujete zablod.

V posameznostih pa svetujem, da ne nosite nobenih nejasnosti s seboj. Vprašajte tudi najmanjšo reč, o kateri ne veste, kako in kaj, ali starše ali če tem ne morete zaupati, potem kako svojo prijateljico, ki ji lahko zaupate, duhovnika in če hočete nazadnje zdravnika, ki je resen in zaupanja vreden, ta Vam pa ne bo nobene stvari zakrival in Vas bo poučil o vsem, kar bo treba za Vas, le zakrivati in utajiti mu ne smete ničesar.

ORGANIZACIJA

Iz orliške centrale.

Telovadni tečaj v Mariboru. Tečaja v Mariboru se je marljivo udeleževalo 19 članic, ki so zastopale 17 krožkov; vršil se je od 21. do 30. oktobra. Tečaj se je vršil v istem redu kakor v Ljubljani in ga je vodila s. Anica Končan iz Domžal. V večernih urah so imele tečajnice tudi strokovna predavanja. Uspeh tečaja je bil odličen in prav dober. Poleg predpisane snovi so se naučile tečajnice celo vrsto zabavnih družabnih iger, ki bodo vsem krožkom v pravo razvedrilo.

Sestre! S svojo udeležbo in s svojim obnašanjem na obeh tečajih ste pokazale, da razumete resnost dela in orliško disciplino.

Lepe uspehe, ki ste jih dosegle na tečajih, ponesite v krožke, kjer bo temeljita vezba novih vaj nudila mnogo dela v zimski sezoni. In takoj na delo!

Naraščajski tečaj. V dneh med božičem in novim letom — točno obvestilo prinese decembrska okrožnica — se bo vršil v Ljubljani tečaj za voditeljice naraščaja. Vsak krožek pošlje svojo voditeljico naraščaja na tečaj, kjer bodo dobile nove pobude za delo pri naraščaju. Na veselo svidenje!

Opozarjamo na priloženi letak in na besedo na občnem zboru, da bo vsaka naročnica »Vigredi« pridobila vsaj še eno novo naročnico. Nagrade za najpridnejše nabirateljice so krasne. Na delo za naš edini ženski list.

Sestre sestram.

Govor ob desetletnici Orla in Orlice v Višnji gori.

(Govorila s. Francka Skufca.)

Med sivimi skalami, kjer gnezdi kralj planin, orel, počiva planinsko jezero, modro kot nebo in mirno kot spavajoči otrok. Naenkrat pa vzdrljiva raz skale kamenček in pade v sredino jezera in glej, tam, kjer se je potopil kamenček, nastanejo kolobarji, eden za drugim hitijo proti obrežju, ter se zopet odbijajo; življenje je nastalo v jezeru, valovi se podijo od obrežja do obrežja, a vsemu temu je vzrok le majhen kamenček, ki ga je sprožila iskonoga srna.

Dovolite, da primerjam našo lepo slovensko domovino temu planinskemu jezeru in kamenček orlovski ideji ali misli. Pred dobri mi dvajsetimi leti je povzročila ta misel, sprožena od naših najboljših slovenskih mož, da omenim med njimi dr. Kreka, novo valovanje in življenje v naši domovini, posebno med našo mladino. Misel telovadne organizacije se je začela širiti v vedno večjih krogih in se še širi tako, da ga ni kraja v Sloveniji, kjer ne bi poznali Orla. Tako poteče dvanajstega oktobra letošnje leto deset let, odkar je ta misel vzdramila in zbrala v naši prijazni dvorani pri »Fari« lepo število tukajšnjih fantov in deklet, polnih idealov, polnih življenjskih sil in moči, vnetih za vse dobro in lepo, in iz naših orlovskih in orliških duš je prvič zaorila večno mlada himna »Dvignite Orli!«.

In od takrat se je že desetkrat spremenila sveže-zelena barva listja naših gozdov v zamolklo rumeno, desetič že so nas zapustile po solnčnem jugu koprneče lastovice, a v naših idealnih dušah ni zavladala jesen, ne pokoj, ne umiranje. Deset let truda, deset let radosti!

Pomen orlovstva je tako lep in zvzišen, da mu ostane vsak, ki ga spozna, zvest! Biti Orle, biti Orlica, pomeni čast in ponos! Organizacija, ki zida na vero, na poštenje, na značaj, na ljubezen do domovine, ima bodočnost, in to je Orle. In ker je naša mladina v

ogromni večini verna, poštena, značajna, navdahnjena z ljubeznijo do domovine, se oklepa tega najboljšega društva, organizacije Orlov. Mi vsi, kar se nas je danes tukaj zbralo, smo le sestavni del te ogromne stavbe Jugoslovanske orlovske organizacije. Pri vsaki veliki stavbi pa je treba, da je tudi sestavni del trden in močen, če hočemo, da bo stavba velika in močna. Za to moč in jakost, pa je treba celega človeka. Orel, Orlica, ne moreta in ne smeta služiti dvema gospodarjema. Orel ne more biti član katoliškega društva, pa se ogibati cerkve in zakramentov. On ne more na eni strani pozdravljati z Bog živ, na drugi strani pa se bratiti z brezvernimi društvi; pošten ali nepošten, značajan ali neznačajan, srednje poti ni. Boljše je za nas manjše število članov, pa tisti verni, pošteni, značajni Orli, kot legionari razbrzdane množice, ki jim je cilj le zabava in greh. Za temi pošteni fantje in dekleta nikdar ne pojdemo, ta pot vodi v nesrečo, časno in večno.

Orel gleda navzgor proti solncu; tu gre naša pot, tu bomo korakali Orli in Orlice, pot vernosti, čednosti in kreposti. Res, da je težavna ta pot! Tisti, ki so se oklenili orlovske organizacije koj v začetku, bi nam vedeli povedati marsikaj. Mi pa vemo, da kleno zrno more obroditi le zdravo klasje, mi vemo, da brez boja ni zmage, mi hočemo zmagati in bomo zmagali, ker z nami je poštenje, z nami je značaj, z nami so vsi trezni pošteni ljudje, z nami je Bog!

Pred leti, ob priliki zleta, ko so se orlovske in orliške vrste zgrinjale v lepi dolenski fari, je došle brate in sestre domača Orlica pozdravila z besedami: »Vi ste pušelj, mi smo pušelj!« — Gorak, prisrčen je bil ta pozdrav, prišel je od srca in šel je do srca! In danes, ko obhaja višnjegorska orlovska družina svojo desetletnico, svoj veseli dan, svoj radostni praznik, ko pozdravlja v svoji sredi tako odlične goste, brate, sestre, prijatelje in neprijatelje, ponovim pozdrav dolenske Orlice z vso iskrenostjo!

Mi smo pušelj — in tudi Vi ste pušelj — vsi skupaj — smo pa en pušelj! — Bog živi vas — in nas!

Govor ob blagoslovitvi društvenega doma pri Sv. Tomažu.

(Govorila s. Marica Cajnkar.)

Ta dom, ki ga danes tako slovesno odvarjamo, bo tudi naš dom, dom Tomaževskih deklet. Kakor smo ga vsi gradili, kakor smo vsi pomagali, tako ga bomo smeli tudi vsi uporabljati. Pri vsem tem skupnem delu je pa bilo tudi veliko našega truda, a delale smo z veseljem, ker smo vedele, da pomagamo graditi svoj dom!

Mogoče je še danes kdo med nami, ki dvomi, bo li ta društveni dom potreben tudi nam dekletom? Saj svoje dni vsega tega ni bilo, a se je vendar živelo. Da! Toda čas gre nemudoma naprej in kar je bilo, se več ne povrne. Tudi tisti zlati časi, o katerih vča-

sih mogoče sanjajo naše matere, tudi tisti zlati časi, ko je bilo kmetskemu dekletu dovolj, da je znala lonec pristaviti k ognju, tudi tisti časi se ne povrnejo prav nikoli več! Sicer danes to naše matere že vedo in če nas kregajo, je to le zaradi lepšega, ker je treba nekaj reči in pa zato, ker tudi me ne pokažemo vsakokrat dovolj razumevanja in ljubezni do njih. V splošnem se pa razumemo in se imamo rade in ko pridemo iz društvene sobe domov, smo tem bolj pridne in poslušne.

Ne bom vam razlagala na dolgo, čemu nam bo ta društveni dom koristen in tako neobhodno potreben. Mogoče samo eno misel: Skušale bomo izpopolniti to, kar smo se naučile v cerkvi in v šoli. Zato je cerkev kljub domu prva in najvažnejša stvar. Najprej cerkev, nato domača hiša, potem šele dom. V cerkvi poskušamo dati Bogu, kar je božjega, v domači hiši poskušamo vrniti svojim dragim njihovo dobroto in ljubezen, v domu se pa hočemo pogovoriti o cerkvi, o domači hiši, kako bi obema bolj zvesto in vdano služile. In pa razveselile bi se rade! V prijatni in dobri družbi deklet bi si rade poiskale pravega krščanskega veselja.

Vidite, zato se veselimo danes! Zato gledamo z zaupanjem v bodočnost! Zelimo, naj bi bil ta dom vsem, ki bodo v njem delali, šola plemenitosti, šola krščanske ljubezni in medsebojnega razumevanja! Naj bi ta blagoslov, ki so ga presvetli Nadpastir priklicali nad ta naš novi dom, naj bi ta blagoslov ostal, naj bi odseval iz dela in življenja vseh, ki bodo tekom let v njem iskali znanja, dobrote in veselja!

Bog živi!

Beograd. Premile moje sestre! Kaj ne, drage sestre, poletje se je približalo svojemu koncu, hladan jesenski vetrič zavija po ulicah, zima prihaja.

Vprašam Vas sedaj, ljube sestre, kaj se lahko učimo tudi me ob času letne izpremembe? Odgovori na to zelo pomenljivo vprašanje so trije, kateri jasno in korenito odgovarjajo.

Prvič: Sprememba letnih časov nas opominja k neutrudjivi delavnosti, dokler se tudi doba našega mladostnega življenja ne spremeni.

Drugič: Kakor lahek topel vetrič v pomladnem jutru raztopi sneg, ki je pokrival hrib in ravnan, prav tako izginejo tudi naša mlada brezskrbna dekliška leta, katera se nikdar več ne vrnejo.

Tretjič: Spomlad nam je dala čas, ki smo ga imele, dokler smo še bivale pod pokroviteljstvom dobrih staršev, dovolj, za izobrazbo, pouk in navdušenje, a s spomladjo je tudi ta, če ne čisto, vsaj deloma izginil.

Kaj ne, drage moje sestre, kako hitro mine mladostni čas, da sploh ne vemo, kdaj in kako. Ura teče za uro, minuta za minuto, a vrne se pa nikdar več nobena. Da me boste tem lažje razumele, kaj sem hotela povedati s temi tremi točkami, vam pač bodo sledeče besede najbolj odprle oko in srce.

Dandanes je vsakemu človeku neobhodno potrebna izobrazba! Brez nje tudi ne bi mogle slovenske mladenke nastopiti težavne poti v tujino. V izobrazbi smo dobile poguma, da živimo tudi v tujini lepo dekliško življenje.

Dolga stoletja je živel slovenski narod v sužnosti tujcev. Kako se je ubranil pogina? Gotovo edinole po izobrazbi. Izobrazba je temelj blagostanja. Za nas dekleta je glavna točka izobrazbe vljudnost in nje nasprotni točki nevljudnost in ošabnost. Kakor mora biti človek vselej in povsod kreposten, tako mora biti vselej in povsod vljuden, tudi nasproti tistim, ki so z njim nevljudni in sirovi.

Kadar koga posvarimo, ne smemo nikoli postati nevljudne. Kajti resno in obenem vljudno posvarilo seže globlje in ima več uspeha kakor sirovo. Zato si moramo zapomniti te-le Emersonove besede.

»Lepo vedenje je najboljšje priporočilno pismo«, zakaj, od prvega vtisa, ki ga napraviš na druge, in od tega, ali nastopiš vljudno ali nerodno, je veliko odvisno.

Neotesanemu človeku navadno vselej pripisujejo slab značaj. In res neotesanost in neolikanost je povzročila že mnogo zla, olikano vedenje pa že marsikaj dobrega.

Naobrazba je prodrla tudi že v zadnjo gorsko vas. Kako radi beremo dobre knjige in časopise, da se umstveno izobrazimo in izpopolnjujemo v potrebnem znanju! A to ne zadostuje. Notranja olika potrebuje tudi primerne zunanje izpopolnitve.

Glavna skrb nam seveda bodi, da si olikamo duha, oplemenitimo srce in utrdimo značaj. Zunanost pa mora biti izraz notranjosti. In to stori olika. Človek brez olike je podoben nebrušenemu demantu.

Demant je sicer dragocen kamen ter ima veliko vrednost, ako pa ni brušen, nima potrebnega leska in bleska, nikomur ne ugaja in nihče ga ne kupi. Ako je pa brušen, se sveti, se leskeče in iskri ko zvezde na nebu.

Kar je torej brušenje za dragocen kamen, to je zunanja olika za človeka. Olika da mladenki pravo lepoto in prikupljivost. Nikar torej misliti, da je olika samo za gospodo in tako zvane boljše ljudi. Nikakor ne. —

Prava olika je mnogokrat tudi najboljši orodje zoper zlo in zoper greh. Dobijo se tudi mnogokrat ljudje, ki v veri ne najdejo nobene obrambe zoper hudobijo, ker so pač brezverci. Zakramenti jim ne podeljujejo notranje moči, ker jih ne prejemajo. Beseda božja jih ne pretrese in ne okrepi, ker je ne poslušajo, pa vendar žive na zunaj pošteno ter bi lahko bili v tem oziru marsikateremu kristjanu za zgled. In odkod to?

Olika ali, kakor pravimo, fin ton jih obvaruje marsikatero priložnosti in nevarnosti za greh ter brzda zlasti divje strasti človeške popačene narave. Ako je torej olika v stanu, obvladati in brzdati celo brezvernega posvetnjaka, koliko moč bo imela tedaj šele nad krepostno mladenko?

Olika nam vzbuja stud nad vsem, kar je nedostojno in nepošteno, nasprotno pa lepša naša dejanja. Kakor je vljudnost posledica raznih lepih čednosti, tako je neotesanost posledica mnogoterih grdih lastnosti.

Največji sovražnik vljudnosti je ošabnost. »Ne dovoli nikoli, da bi napuh prevladoval tvoja čustva in tvoje besede, — zakaj iz njega izvira vse gorje,« tako je dejal Tobija svojemu sinu. Iz napuha izvira ničemurnost, slavohepnost, hinavščina, nepokornost, vladželjnost in zavist. Varuj se predvsem zavisti! »Zavist je nasprotnica tistih, ki so srečni,« pravi Aristotel.

Ko bomo v korenini zatrle nevljudnost, pa bomo vsadili v naša dekliška srca klice raznih zlahtnih čednosti.

Sedaj pa, ljube sestre, na delo!

Ostanimo vztrajne v našem krožku! Zbirajmo se pod zastavo mogočne Kraljice nebes in zemlje! Navdušujmo se za prekrasno sestrinstvo!

Naša sveta dolžnost bodi, da neustrašeno delamo v našem krožku, ne meneč se za kritiko nasprotnikov. Spoštujmo svoj materin eezik, ne sramujmo se svojega mišljenja, pokazimo se v pravi luči kot zveste hčere slovenske matere. Pokazimo, da slovensko dekle

Orlovska družina Sv. Križ pri Rogiški Slatini ob priiki blagoslovitve društvenega doma.

Zavist in nevoščljivost sejeta sovraštvo. Kdor hoče torej biti vljuden, olikan, naj se bori odločno in vztrajno zoper samopašnost, in prevzetnost, zoper zavist in nevoščljivost, zoper lenobo in vnemarnost, zoper nezmernost, uživanje in pohotnost.

Da pa moremo govoriti o olici, je treba najprej odpraviti in odstraniti vse to, kar se z oliko nikdar ne ujema in ne sklada. Tema in luč se ne moreta združiti in sprijazniti. Vse, kar imenujemo neolikano, je tema, ki ji moramo napovedati boj, če si hočemo pridobiti tiste lastnosti, ki so potrebne, da nas bodejo imenovali olikane. Vse neotesanosti morajo izginiti izmed nas, da bomo tudi mi Slovenci glede vnanje olike v zglede, da nas bodo občudovali, kakor nas občudujejo radi vsestransko zglejane organizacije, radi napredka v gospodarskem in združnem oziru.

najviše ceni poštenost in svoj materin jezik in da teh dveh dragocenih zakladov nikoli ne oskrni. Saj ji je srce polno goreče ljubezni do rodne zemljice.

Naš orliški krožek je ognjišče našega skupnega sestrskega dela. Napravimo danes sveto oblubo, da postanemo tudi me tukaj v ponos našim sosestram po širni Sloveniji.

Vsem čitateljicam »Vigredi« blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto želi in pozdravlja dekle iz Beograda.

Sv. Križ tik Rog. Slatine. Bil je to dan naše mladine, ki si je že dolgo želela razširjenega društvenega doma, da bi lažje kaj priredila in s svojimi prireditvami lažje zadovoljila ljudstvu.

Naš društven dom je bil postavljen že leta 1913, a bil je premajhen, zlasti oder ni mogel služiti svojim potrebam. Poslal pa je Bog k nam moža dela (č. g. Alojza Drvodela),

videl je potrebo in rekel: »Društveni dom moramo razširiti.« Ni pa bilo dovolj, da je imel vso skrb graditelja, s svojo besedo je navdušil br. Orle, da so hodili kulukat, pa tudi sam in še č. g. Sunčić sta delala kakor drugi fantje. Gotovo še njihje roke niso nosile žuljev kakor takrat. Dne 16. maja je bil blagoslovljen temeljni kamen. Blagoslovil ga je vlč. nadžupnik Fr. Korošec.

Stavba je rasla in dne 22. septembra je bila blagoslovitev. Blagoslovili so ga prevzvišeni pomožni škof lavantinski dr. Tomazič.

Zjutraj ob pol 10 smo se zbrali v čitalnici in nekaj minut pred deseto odkorakali pred župnišče, tam smo naredili prevzvišenemu špalir. Gojenka Micica Plementaš je v imenu orlovske družine poklonila prevzvišenemu šopek. Odtod se je vila v cerkev procesija, tam je bila najprej škofova pridiga, ki je marsikomu odprla srce za ljubezen do katoliško-prosvetnih organizacij. Po končani slovesni škofovi maši je bila blagoslovitev, kateri je prisostvovala nabito polna dvorana ljudstva. Ko je bila blagoslovitev končana, je mariborski pevski zbor zapel ono krasno pesem »Povsod Boga«. Nato pa je vlč. g. Hrastelj govoril o pomenu naših društvenih domov. Da se pod njihovo streho uči mladina ljubiti narod, vero in domovino, da si v njihovih prostorih kuje najlepše značaje, se ogreva za visoke ideale ter se svojega katoliškega prepričanja ne boji in ne bo bala tudi javno pokazati. Tudi nam Orlicam so njegove besede užgale novega ognja ljubezni in poguma. Popoldne je bil koncert mariborskega pevskega društva in srečolov v prid zgradbi.

V plačilo onim, ki so društveni dom razširjali, gmotno ali drugače razširjati pomagali, pa bo katoliško - kulturna mladina, ki se bo leta in leta zbirala pod njegovim okriljem ter tukaj doraščala v trezne in zavedne može in žene. Bog plačaj njih trud! — Bog živi!

Orliška srenja Logatec. Po zmagovalnih dneh orlovstva v Pragi, po tem nepozabnem izletu je z mrzlično naglico prišel za notranjske Orlice nov, lep, svečan praznik osemindvajseti julij!

Ze zgodaj v jutro omenjenega dne so se jele zbirati ob postajnem poslopju Logateca prve vrste belo-modro-rdečih Orlic. Do prihoda vlaka smo se zbrale, in radostno sprejele sestre. Radostno je bilo naše svidenje, saj smo prvič videle, koliko nas je, notranjskih deklet!

Ob zvokih godbe smo odkorakale v dom, kjer smo se slikale kot v nepozaben spomin tega dne s sestro zvezno predsednico v sredini.

Točno ob pol 9 se je razvil sprevod po trgu. Temu na čeu je korakala zvezna in srenjska predsednica in sr. načelnica. Lep in nepozaben je bil pogled na korakajočo vrsto, broječo nad 80 članic. Prisostvovala smo slavnostni službi božji, katero je služil č. g.

Julij Kessler. Po sveti maši se je vršil tabor v društvenem domu. Po kratkem nagovoru sr. tajnice je prevzela besedo sr. zvezna predsednica, ki nas je v svojem globoko zamišljenem govoru potrdila v naših idejah. Nato sta sledili dve deklamaciji, kateri sta bili zelo dobro in občuteno prednašani. Ob zaključku je sledila še kratka zgodovina obstoja srenje. Zal, da se tabor ni vršil zunaj, kjer bi imelo dostop več ljudi.

Nato se je vršila skušnja na telovadišču. Popoldanski javni nastop, ki se je izvedel ob številnem občinstvu, jasno pričra, da uživa Orlica simpatije ljudstva. Program je bil pester in zanimiv. Kot 1. točka so bile izvajane praške proste vaje, sodelovalo je 66 članic; tako število članstva v skupni izvedbi je bila novost za Logatec.

2. Mladenke, obvezne vaje.
3. »Zvezda mila«. Simbol. vaja. Krožek: Rovte, Hotedersica; izvaja'o 14 članic.
4. »Tri dobe češke zemlje«. Krožek: Cerknica; izvajalo je 12 članic.
5. Vaje z zastavicami; gojenke.
6. »Gor čez izaroc«. Simbol. vaja. Krožek: Planina; izvajalo je 12 članic.
7. Rajanje. Krožek: Borovnica; izvajalo je 12 članic.
8. Venček vaj. Krožek: Logatec; izvajalo je 11 članic.
9. Vaje s kiji; skupno nastopilo 24 članic. Celotni potek izvedbe vaj je bil dober.

Najbolj priljubljena točka je bila brezdvomno »Rajanje«, ki ga je izvedel krožek Borovnica ob zvokih tamburaškega zbora. Kljub viharnemu aplavzu niso ponovile te točke, saj je bil spored itak precej dolg.

Pozornost je zbudila tudi zadnja točka: vaje s kiji.

Po končani telovadbi se je razvila prosta zabava, ki jo je le prehitro prekinil nastajajoči mrak. Razšle smo se v zadovoljstvu in s ponosom na ta dan, ki je jasna pričra naše zavednosti, požrtvovalnosti in dela, ponosne notranjske Orlice. Bog živi!

Orliški krožek Sv. Jurij ob juž. žel. Po dolgem molku se tudi šentjurski Orliški krožek oglašča v »Vigredi«. Več let je sicer obstojal ta krožek, a je bil l. 1926. razpuščen. Leta 1928., meseca junija, se je zopet nanovo ustanovil. Pristopilo je mnogo deklet, a kmalu so orliška pravila ovirala njihovo svobodo ter jih je več odstopilo. Sedaj šteje krožek 20 članic.

Kakor drugi krožki, tako je tudi naš krožek priredil materinski dan 25. marca tega leta z lepim sporedom. Tudi šentjurskih mamic oko je bilo solzno, solze veselja in tolažbe dobrih otrok. Brez dekliskih sestankov krožek ni bil; saj na njih se dekliska srca nanovo poživljajo za orliške ideale. K skupnemu sv. obhajilu smo pristopale sestre članice vsak mesec z orliškimi znaki. Udeležile smo se orlovskih nastopov: v Trbovljah, doma 18. avgusta, ko se je blagoslovil že orlovski prapor, v Vojniku in na orlovski akademiji v Teharjih. Na glavni orlovski praznik smo v

krojnih skupno pristopile z brati Orli k svetu obhajilu. Meseca septembra je šla s načelnica na telovadni tečaj v Ljubljano.

Nikdar nam ne bodo prešle iz spomina zlate urice, ki smo jih preživele v prelepi naši organizaciji. Četudi je bilo mnogo trnja in zaprek. Brez žrtev se pač nič ne doseže. Vsem dragim sestram Orlicam vseh krožkov in čitateljicam naše »Vigredi« prirččen Bog živi!

D R O B I Ž

Uredniška molčečnost.

Nesrečna hči. Vaša pošiljatev v spomin umrlemu očetu je prav primeren list za Vaš dnevnik; za javnost pa nima prav nobenega pomena. Tudi je notri mnogo pravopisnih in slovniških napak, ki napravijo spis še manj vreden. Za pesemko pa sploh ni treba kritike; vsebinsko prazna, samo igra z besedami.

Višavska. »V mesečini«. Bo, o priliki. »Zrtev«. Zal, da za lepim pesniškim začetkom ni dobrega nadaljevanja. Misli lepe, celoten izraz slab. Poglejmo! »Vsa lepota tvoje duše spi v očeh ti — ves njen žar. Na koenih pred gospodom sem Mu poklonila dar: venec rož...« Zakaj ni primerno povedano? Vidite: rimate žar in dar; rime ali stiki pa imajo namen, da vežejo čustva in misli sorodnega značaja. Tukaj se pa v sredi kitice prične nova misel, ki s prejšnjo ni v zvezi, namesto, da bi bila začetna misel nadaljevana in zaključena v prvi kitici z rimo — dar. V pesmih ne smejo biti vrstice nametane kakorsibodi, temveč morajo zrasti ena iz druge kakor rastlina iz korenine, biti mora vse v notranjem soglasju; dobra pesem je kakor živo telo, ki ima vse ude zdrave.

Podgorska. Prispevek v prozi — prihodnje leto! Za letos došlo prepozno. — Verzi pa so in niso. Za zasebno vajo kar dobri, za javnost prešibki. Ritem tu in tam pomanjkljiv, šepajoč. Med posameznimi kiticami ni prave skladnosti.

Jasna. Pošljite kaj več svojih spisov, da moremo presoditi o vaših zmožnostih in ne ustrašite se ocene. Pozdrav!

Vsemu članstvu, vsem naročnicam in vsem čitateljicam »Vigredi« vesele božične praznike in blagoslovljeno novo leto.

Uredništvo in uprava.

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. — Izdaja Anica Lebar v Ljubljani, Ljudski dom. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: Pozenel Zora.

V oceno smo prejeli.

Slovenski materi zapel Al. Mav, C. M. Celje-Sv. Jožef. — Cena 20 Din. — Vsakdo se bo gotovo razveselil prelepage daru za proslavo materinskega dne. Poleg pevskih vložkov k Meškovi igrici »Mati«, je g. skladatelj uglasbil tudi pesmice iz materi posvečenega zvezka »Dekliškega odra«, P. Evstahijevo »Slovensko mamico«, Krevhovo »Bog jo čuvaj« in prirčno-otroško-sladko »Naša dobra mamica«. Tudi Turšičeva »Mamica, povej!« in M. Elizabetina »Mati« sta tako zelo epi; pa še »Vanček« in »Kaj boš ti, tičica« bosta prav dobro služili proslavi materinskega dne v naših društvih. Poleg deklaracij, prizorov in iger, ki jih ima Dekliški oder (Uprava »Vigredi«, Ljudski dom), bo imenovani glasbeni prispevek najbolj pripomogel k lepim in posrečenim prireditvam materinskih dni.

Reinmichl: Zagorski zvonovi. — Dr. M. Slavič: Na Sinaj. Ljudska knjižnica, 32. zvezek, v Ljubljani 1929. Založila Jugoslovanska knjigarna. Str. 234. Cena 30 Din, v platno vezani knjigi 42 Din. Ljudska knjižnica je objavila zadnja leta že celo vrsto prvovrstnih romanov in tudi s pričujočim zvezkom smo dobili v roke lepo ljudsko knjigo. Prvi del obsega preprosto, a vseskozi napeto povest o zidanju cerkve v Zagorju. V ta okvir je vpletena romantična zgodba o Osojnikovem Marku, ki je tvegal za novo cerkev vso svojo znatno domačijo, a je bila njegova vnema za novi hram Eoži končno vendarle bogato poplačana. Človek prebere ljubeznilno zgodbo kar v dušku in jo odloži z največjim zadovoljstvom, ker je tudi prevod (V. Pirčeva) vseskozi gladek. Drugi del te knjige pa obsega izredno zanimiv potopis našega vseučiliškega profesorja dr. M. Slaviča po Sinajskem polotoku. O sveči deželi imamo v naši književnosti že več znanih potopisov, toda s Sinaja je menda ta doslej prvi. Pisatelj je prehodil deželo poleti l. 1927. in obiskal zlasti vse kraje, ki so v zvezi s sv. pismom. Ne glede na to, da nas vodi pisatelj po sicer malo znanih, a izredno zanimivih krajih, nam zna svojo pot tudi tako nazorno, pestro in zanimivo predočiti, da mu sledimo z največjim navdušenjem. Ne popiše nam le svetopisemskih krajev samih, temveč imamo jasno pred seboj ves značaj tamošnjih puščav, oaz in življenja v njih. Založnici bi bili od srca hvaležni, če nam poda v svoji že splošno udomačeni in priljubljeni »Ljudski knjižnici« še kaj tako posrečenih potopisov. Kakor vse prejšnje, tako moremo tudi ta zvezek vsakomur le priporočati. Dobrodošel bo izobražencu in preprostem bralcu.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čel.

Kazalo.

Mir ljudem, ki so dobre volje. R. L. T.	1	Gospovetske misli. O. S.	218
Betlehemska Evharistija. Fr. Zupančič . . .	7	Sv. Hildegarda Bingiška. La.	219
V božični noči. Lojzka Horvatič	7	Zemljica slovenska. Lojzka H.	221
V sveti noči. Roza Matoh	9	K poroki. Lojze	230
Mir se je razlil. Podgorska	9	Ela Serničeva	242
Iz davnine. Miriam	10	Rahela. Lawin Korič	242, 266
»In vstal je, vzel Dete in njegovo Ma- ter.« Francka Zupančič	16	Otroška rahločutnost. A. Š.	22, 280
Sveta noč. Francka Zupančič	17	45, 70, 95, 116, 141, 166, 213, 260,	
Razživi se! Pomni, človek! R. L. T.	25		
Beseda. Pavla M.	28		
Zivljenje. Pavla M.	29		
Luči in sence. Francka Zupančič	32		
Hvaležnost. Pavla M. — Ob uri spozna- nja. Lojzka Horvatič	33		
Zakaj? Julija — Krščanstvo. Pavla M.	34		
Marijine večerne ure. Fr. Z.	38		
Bela nedelja. R. L. T.	73		
Velika noč. Francka Zupančič	77		
Modra vijolica. Francka Zupančič	82		
Gospod, pripravljena sem! Fr. Zupančič	84		
Kraljici prelepega maja. Lojzka H.	102		
Mladost. Miriam	133		
Največje na svetu. R. L. T.	145		
Blaženi Janez Bosco. J. M.	148		
Poberi kamen! Fr. Zupančič	152		
Obzirnost. Pavla M.	153		
O ženski časti. Pavla M.	161		
Bodi vedno pripravljena	196		
Dobrotljivost. Pavla M.	200		
Miloba. Pavla M. Zgodi se tvoja volja!	202		
Dan Gospodov	217		
Krizanteme pojo. Julija	246		
Orumeneli listi. F. Z.	251		
Mir. Pavla M.	268		
V tihi sveti noči. Snežniška	272		
Malo Dete, veliki Bog. F. Z.	275		
Vzgoja, umetnost in zgodovina.			
O dekliški duši. Dr. p. Roman Tomi- nec	2, 26, 74		
Februar. Francka Zupančič	28		
Velik greh naše dobe. O. S.	50		
Pri tebi, mamica. F. Z.	52		
Materinstvo. F. Z.	55		
Na zadnji poti. A. M.	59		
Sv. Devica Orleanska. M. K.	89		
Eden za vse, vsi za enega! O. S.	101		
Ivana d' Arc. S. C.	112		
Sv. oče in kat. ženske organizacije. A. L.	122		
Katoliška akcija za Slovenijo. Ra.	124		
Moda. O. S.	136		
O spoštovanju do duh. stanu. O. S.	145		
Naše ognjišče. Poziv in prošnja	149		
Vljudnost in obzirnost. O. S.	194		
		Telovadba in zdravstvo.	
		Orlovski zlet v Prago	14
		Ženska telovadba na amsterdamski olim- pijadi. I. Kermavner	40
		Sodobna usmerjenost v telesnih vajah. D. Ulaga	75
		Nekdaj in sedaj. Vinko Šarabon	119
		Naš izlet v Prago. A. G.	170
		Svetovaclavski dnevi v Pragi. V. R.	179
		Ali je telovadba potrebna tudi kmet- skemu dekletu?	183
		Zdravstvo. Dr. J. M.	239, 280
		Gospodinjstvo.	
		Žena kot gospodinja. Ra.	158
		Dom služkinj v Ljubljani. A. G.	244
		Gospodinjstvo	21, 44, 278
		69, 94, 115, 140, 164, 211, 238, 258,	
		Kuharski recepti in navodila 21, 44, 70, 95, 116, 141, 165, 190, 212, 238, 259,	279
		Pripovedni spisi.	
		Olgica. Lojze Golobič	4, 30, 55, 269
		79, 103, 127, 150, 172, 196, 223, 247,	
		Dekle z zagonetkami v očeh. Br. Nar- džič	11, 35, 63, 273
		87, 108, 133, 153, 184, 204, 231, 253,	
		Slovo od matere. Otroške oči	54
		V tvojem objemu, mamica... Julija	60
		Dočakala je... Lojze Golobič	60
		Prva vijolica. F. Z.	62
		Tvoj vrtiček. F. Z.	65
		Pozdravljena, trobentica! Pavla M.	78
		Hroma. L. Golobič	85
		Dih sreče. Julija	106
		Junakinja	107
		Pomlad	111
		Višave. Almin	130
		V kraljestvu slovenskih planin	131
		Žena s solčnim srcem. M. T.	200
		Legenda. H. B.	226
		Milka. Lojzka H.	231
		Lenica. Anton Boštele	276

Posmrtnice.

Tebi v spomin. P. O.	39
Rože s. Eleonori na grob. Z. Vivotova	53
Mimiki Zidarič v spomin. F. i. S.	222
Tam na Trsatu. M. Čauš	252

Pesmi.

Božična. P. Evstahij	2
Jezuškove jaslice. Lojzka	4
Utrinki. Lojze	8
Sv. večer. P. Evstahij	13
Moje pesmi. Ksaver Meško	16
Dekliška pesem. P. Krizostom	17
Naša načela. P. Evstahij	18
Deklici na pot. Mira	32
Nebeški materi. P. Evstahij	49
Mlada mamica. Marjanica	51
Mati. M. Elizabeta	53
Marija sedem žalosti. A. Boštele	54
Verna slovenska mamica. P. Evstahij	55
Moji materi. Ivan P.	59
Bolnega dekleta pomlad. Winkler V.	77
Sedem jagnedi. A. Boštele	83
Ob tihih večerih. A. Boštele	87
Pesem devici orleanski. R. L. T.	97
Sv. Ivani slovenske Orlice. P. Evstahij	101
Sv. Ivanka — junaška devica. M. Elizabeta	106
Slovensko dekle sv. očetu. R. L. T.	121
Najvišjemu svečeniku — zlatomašniku. P. Evstahij	124
Naš sv. oče. Lojze	126
Kot breza. Mira	130
Sam. Franjo Neubauer	136
Pesem goriške Slovenke. Zvonka	137
Na cesti življenja. Lojzka H.	150
Moje želje. Fr. Neubauer	153
Oče. F.	157
Sveta radost. Francka	172
Pamet in srce. Fr. Neubauer	173
Zvestoba. Pavla M.	177
V viharju noči. F. Neubauer	203
Zakaj? Daljni. Hrepenenje. Tam daleč. Deklica moli	207
Naša hiša. Lojze	226
Cuj nas, Kristus Kralj! Lojzka H.	230
Le križ dviga roke. P. Krizostom	246
Jesenski vzdih. Večer mrtvih. Fr. Neubauer	253
Praznik Brezmadežne. P. Evstahij	265

Betlehemiški pastirji. Mira	269
Želje na sv. večer. Fr. Neubauer	272
Brezmadežni pozdrav. P. Evstahij	275

Slike.

Telovadni tečaj Orlic 1928	15
Devica Orleanska	96
Sv. oče Pij XI.	121
Dr. Gregor Rožman	126
Razstava gosp. tečaja v Višnji gori	158
Gosp. tečaj v St. Pavlu pri Preboldu	159
Zmagovalna vrsta Ljubljana-Sv. Peter	180
Mimika Zidarič	222
Ga. Ela Sernečeva	241
Blagoslovitev doma pri Sv. Križu pri Rogaški Slatini	284

Rožni dom.

Na sv. večer. Francka G.	19
Materinski dan	67
Pismo o modi	91
Marija vabi	115
Junijsko pismo	139
O počitnicah	164, 188
Pismo prijateljici	208
Metka je šla služiti	235
Ali bo pri nas tudi tako?	256
Knjigovodstvo v Rožnem domu	276

Od srca do srca.

Odgovori na pisma. Ga. S. 19, 42, 67, 91, 113, 138, 164, 187, 209, 236, 257, 277
--

Organizacijska izvestja.

Sestre sestram	23, 48,
72, 96, 117, 142, 167, 192, 215, 260,	283
Iz orliške centrale	47, 71,
96, 118, 142, 167, 192, 214, 240, 261,	282

Razgled po svetu.

Kako je drugod? 119, 143, 166, 216,	262
-------------------------------------	-----

Drobiz.

Naš tolmač	23, 119, 144, 192, 216,
Uredniška molčečnost 23, 119, 144, 168,	263
Ocene knjig	23, 120, 144, 168, 192,
	263

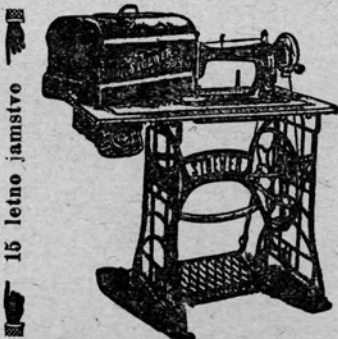
Vsem bralcem bodi kot najbolj
priporočena manufakturna trgovina

R. MIKLAUC „PRI ŠKOFU“

Liubliana - Lingarjeva ulica

Pred škofijo 3 (poleg škof. palače)

Velika izbira volnenega, svilenega in perilnega
blaga. Posebna zaloga bele kotenine za perilo,
cvilha za žimnice, blaga za brisače, namiznih prtov,
koltrov, flanelastih odevj itd. / Zelo velika izbira vseh
vrst nogavic. / Posebno ugoden je letos nakup vsled
slavlja 60 letnega obstoja te obče znane veletrgovine

15 letno jamstvo

Ugodni plačilni pogoji

Najcenejši je „STOEWER“ in „DÜRKOPP“ ŠIVALNI STROJ ker je najboljši!

Vsled najpopolnejše precizne in solidne iz-
delave prekaša vse do sedaj poznane stroje.
Poseben aparat za entlanje (všivavanje)

Pouk v vezenju brezplačen samo pri

LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova 6

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

priporoča: **Gospodinjstvo.** Navodila za vsa v domačem gospodinjstvu važna
opravila. Din 40—, vezano Din 60—, sestavila S. M. Lidvina Purgaj.

Slovenska kuharica. Velika izdaja z mnogimi slikami v besedilu
in večbarvnimi tabelami. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja.
Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Elegantno vezana Din 160—.

Prikrojevanje perila po životni meri. Sestavila Ema Arkova.
Din 40—.

Nasveti za hišo in dom. Po praktičnih virih sestavil I. Majdič.
Din 20—, vezano Din 30—.

Zel in plevel. Slovar naravnega zdravilstva. Solnce, zrak, zemlja
in voda so prva zdravila sveta. Din 60—, vezano Din 70—. Sestavil
F. Magister.

Zahtevajte
v vsaki trgovini izrečno le

Kolinsko cikorijo,

ki je res zelo dober in zdrav
pridatek h kavi

Zavarujte svoje življenje,
poslopje, premičnine pri

Vzajemni zavarovalnici

v Ljubljani, Dunajska c. 17

Podružnice:

ZAGREB, Pejačevićev trg broj 15
SARAJEVO, Vrbanja ulica broj 4
CELJE, Breg štev. 33

Nova založba

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kongresni trg 19
in podružnica Nove založbe, prej

I. Giontini

Ljubljana, Mestni trg

priporoča v nakup knjige in pisar-
niške potrebščine v bogati izbiri

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

NAJMODERNEJE UREJENO GRAFIČNO PODJETJE V SLOVENIJI

**TISKARNA - STEREOTIPIJA - ČRKOLIVNICA - BAKROTISKARNA
LITOGRAFIJA - OFFSET - FOTOLITOGRAFIJA - FOTOKEMIGRAFIJA**

TISKARNA: Izdelovanje vseh vrst
tiskovin, knjig, revij in
časopisov, v preprostem in umetniškem tisku.

LITOGRAFIJA: izvrševanje vsa-
kovrstnih ilustra-
cijskih del, v eni ali več barvah, potem
kameno-, offset- ali aluminijevega tiska
kakor: plakatov, etiket, reklamnih tiskovin,
raznih vrednostnih papirjev itd. po lastnih
osnutkih kakor tudi po načrtih naročnikov

KLIŠARNA dobavlja vsakovrstne kli-
šeje po risbah, perorisih,
fotografijah, akvarelnih in oljnatih slikah
za reprodukcijo v eno- ali večbarvnem
tisku ter v poljubni velikosti in obliki.

BAKROTISKARNA: Enobarvni
bakrotisk
najrazličnejših umetniških ilustracij kakor
tudi časopisov, revij, prospektov, albumov,
razglednic, propagandnih tiskovin itd. itd

ŽENE, DEKLETA!

Odkar izhaja Vigred, je skrbela, da vam je prinašala pouka, navodil, navsvetov, razvedrila in zabave, ki odgovarja vašim potrebam, vašim zahtevam, vašim življenjskim razmeram.

Ker se je krog priznanih sotrudnic in sotrudnikov razširil, zato bo Vigred tudi v bodočem letu ustrezala ne samo dosedanjim, ampak tudi vsem mnogim zahtevam, ki jih stavi sodobno ženstvo na svoj list.

List pa bo mogel to svojo nalogo vršiti tem lažje, čim večje bo število naročnic.

Kljub temu, da se bo list vsestransko izpopolnil in še izboljšal in bo izhajala tudi priloga za ročna dela in kroje, bo ostala naročnina dosedanja.

Vigred (brez priloge) Din 25
Vigred s prilogo Din 50

Kakor že več let, razpisujemo tudi za nabirateljice novih naročnic za leto 1930. krasne nagrade s pogojem, da bo za nove naročnice plačana celoletna naročnina do 28. februarja 1930.

Za 15 novih naročnic (na izbiro): Slovenska kuharica, ali ura budilka, ali pis, garnitura (v vrednosti 160 Din).

Za 10 novih naročnic (na izbiro): Pregljevi zbrani spisi, ali tri brisače, ali kuh. predmeti (v vrednosti 60 Din).

Za 5 novih naročnic knjiga iz Ljudske knjižnice na izbiro, ali kak predmet za gospodinjstvo, ki odgovarja vrednosti 30 Din.

Nabirateljice, ki bodo pogoje izpolnile, sporoče istočasno, ko pošljejo imena novih naročnic, tudi, katero nagrado so si izbrale.

Na delo za naš edini ženski list!

Uredništvo in uprava Vigredi, Ljubljana, Ljudski dom.

Kot nove naročnice „Vigredi“ so se prijavile:

Ime in priimek	Točen naslov	Opomba	
		Samo Vigr.	Vigr. s pril.

Pošljite jim 1. št. Vigredi za leto 1930. in položnico!

Podpis nabiralke: